

IZVJEŠTAJ O RADU ZELENE AKCIJE U 2023. GODINI

Zagovaranje i analize javnih okolišnih politika

Tematska mreža METAR

Zelena akcija dio je trogodišnjeg projekta METAR do bolje klime, tematske mreže čiji je nositelj udruga DOOR. Krajem listopada projekt je završio, a do tada smo izvršili nekoliko manjih aktivnosti te sudjelovali na završnom sastanku projektnom tima.

Plana razvoja Zagreba 2021 - 2027

Zelena akcija ima predstavnika u Partnerskom Vijeću za izradu Plana razvoja Zagreba do 2027. godine. Ovaj dokument je, zajedno sa strateškom procjenom utjecaj na okoliš, u studenom upućen u javno savjetovanje. Napisali smo i poslali komentare te sudjelovali na javnom izlaganju. Tražili smo veću ambiciju na području energetske tranzicije, osobito u sektoru toplinarstva, te ukazali na potrebu dodatnih indikatora na posebne ciljeve Plana razvoja. U prilogu dostavljamo komentare na Plan.

Kampanja protiv plina

U ovom smo periodu nastavili biti aktivni po pitanju teme deplinifikacije odnosno napuštanja korištenja plina. Fokus je bio na kampanji osvještavanja javnosti o štetnostima plina, a vodila se prvenstveno putem društvenih mreža, ali i putem velikih plakata postavljenih na više lokacija u Zagrebu. Na društvenim mrežama smo objavili dva edukativna videa i više infografika. Kampanja je tematizirala utjecaj plina na zdravlje ljudi kao i klimatske promjene te je bila primarno usmjerena na roditelje i obitelji, s obzirom na učinak korištenja plina u kućanstvima.

Isto tako smo tokom prosinca počeli pripremati okrugli stol na temu socijalno pravedne tranzicije s plina na obnovljive izvore, kao nastavak prošlogodišnjih aktivnosti vezanih uz objavu Studije deplinifikacije RH.

Također smo se nastavili baviti temom proširenja LNG terminala. U rujnu smo zajedno s inicijativom Extinction Rebellion organizirali akciju kako bismo ponovno ukazali na štetnosti daljnjeg proširenja LNG terminala na Krku i gradnje novih plinovoda. Ova je akcija održana povodom Globalnog dana akcije za ukidanje fosilnih goriva

Sudjelovali smo i u nekoliko događa u čijem je fokusu bila tema LNG-a. Tijekom skupštine mreže Friends of the Earth International, koja je održana u studenom u New Orleansu, SAD, bili smo dio panel rasprave na temu izvoza LNG-a iz SAD-a i utjecaja tamošnje industrije na lokalno stanovništvo. Na taj smo način napravili poveznicu između najveće države izvoznice i države uvoznice plina, Hrvatske te stekli nova znanja i saveznike na ovoj temi.

Krajem studenog smo bili i na pravom europskom strateškom sastanku na temu LNG-a, održane u Briselu, na poziv EU organizacija. Sudjelovalo je oko 40 ljudi iz svih krajeva Europe, ali i šire (SAD) s ciljem boljeg umrežavanja i planiranja zajedničkih aktivnosti. U sklopu tog sastanka je održan i događaj u Europskom parlamentu, organiziran od strane Europske stranke zelenih, a na kojem je zaposlenica Zelene akcije predstavila našu kampanju protiv LNG terminala i lokalni kontekst.

Osim toga, u prosincu smo zajedno s 300+ organizacija širom svijeta uputili pismo Bidenovoj administraciji pozivajući da odustane od podrške ukapljenom prirodnom plinu (LNG) na UN-ovim klimatskim pregovorima u Ujedinjenim Arapskim Emiratima (COP28). U rujnu smo također potpisali pismo koje je inicirao Bankwatch, a koje poziva EBRD da prestane financirati fosilna goriva.

Nastavili smo aktivno sudjelovati u radu europskih mreža koje se bave plinom poput Friends of the Earth Europe i Beyond Gas te smo sudjelovali na 6 online sastanka u ovom periodu.

U prethodnom razdoblju Zelena akcija nastavila se baviti sudskim postupcima koji su protiv nje pokrenuli investitori u projekt golf terena na Srđu, a u vezi kojeg Zelena akcija od 2010. godine, zajedno s nacionalnim i lokalnim partnerima, vodi kampanju Srđ je naš.

Nastavno na žalbu podnesenu u svibnju 2023. godine, na zahtjev žalitelja, za 30 siječnja 2024. sazvana je javna sjednica vijeća drugostupanjskog suda koji odlučuje po žalbi okrivljenika. Ročište pred drugostupanjskom sudom održati će se u Zagrebu.

U okviru projekta „JEDRO - Javne politike za održivi društveni razvoj: voda, energetika, otpad” (broj ugovora: UP.04.2.1.06.0033) financiranom iz Europskog socijalnog u prethodnom razdoblju održan je dvodnevni nacionalni sastanak tematske mreže Jedro na otoku Visu.

Sastanak je održan 18. i 19. rujna 2023. godine i na njemu je sudjelovalo 25 sudionika. U okviru sastanka održan je studijski posjet otočnoj školi društvene autonomije ISSA koja istražuje mogućnosti implementacije održivih praksi upravljanja resursima što uključuje i održivo korištenje vode, energije i gospodarenje otpadom. U okviru sastanaka održana je i radionica o politološkim i društvenim čimbenicima ekološke tranzicije koji su nužni za implementaciju progresivnih ekoloških politika koje smo istraživali kroz provedbu projekta.

U okviru projekta JEDRO održan je i okrugli stol o obnovljivim izvorima energije u rukama građana, tj. o građanskoj energiji. Okrugli stol održan je 25. listopada 2023. u Zagrebu i na njemu je sudjelovalo 40 sudionika. Na okruglom stolu sudjelovali su predstavnici različitih građanskih inicijativa i organizacija koji nastoje implementirati projekte građanske energije. Na prvom djelu govorili su predstavnici energetske zajednice Sjevernog Jadrana i energetske zadruge KLIK iz Križevaca. Oni su predstavili praktične probleme s implementiranjem projekata građanske energije. U drugom dijelu okruglog stola na temelju iznesenih izazova raspravljali su predstavnici Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, REGEA-e, Zelene energetske zadruge (ZEZ) i predstavnik inicijativa koje se u Hrvatskoj bave provedbom projekata građanske energije. Prije okruglog stola objavljeno je priopćenje kojima se zainteresirane obavještava o održavanju okruglog stola i poziva na prijavu, a nakon okruglog stola poslano je priopćenje za glavnim zaključcima rasprave.

Također, u okviru projekta JEDRO održane su dvije jednodnevne radionice o procjenama društvenog utjecaja istraživanja koje su se provodile u okviru projekta. 9. listopada 2023. održana je radionica o analizi društvenog utjecaja na temu otpada. 10. listopada održana je radionica o analizi društvenog utjecaja na temu koprodukcije obnovljivih izvora energije. Na radionicama je 15 osoba osposobljeno za izradu analiza društvenog utjecaja.

U okviru projekta izrađene su i smjernice o javnim politikama u području vodnih usluga, gospodarenja otpadom i obnovljivim izvorima energije. U svakom od tri područja istraživanja izrađene su smjernice za lokalnu i za nacionalnu razinu. Izrađene su sljedeće smjernice:

- Nužna ulaganja za energetske obnovu stambenih zgrada - smjernice za javne nacionalne politike u području obnovljivih izvora energije;
- Aktivnija uloga jedinica lokalne i regionalne samouprave
- edukacija i dizanje kapaciteta kod energetske obnove višestambenih zgrada;
- Gospodarenje otpadom u gradovima i općinama u Hrvatskoj: činitelji uspješnosti;
- Lekcije iz Međimurja: koraci do uspješne primjene Zero Waste modela gospodarenja otpadom;
- Kamo nas voda nosi? Reforma vodnog upravljanja u Hrvatskoj;
- Reforma vodnih usluga u Hrvatskoj: implementacijski izazovi i prilike.

Dvoje predstavnika Zelene akcije zaposleni na poziciji pravnik sudjelovali su 13. i 14. studenog 2023. godine na regionalnoj konferenciji "Strengthening the fight against crimes that affect the environment in South-East Europe" koja se u organizaciji Francuske ambasade u Republici Hrvatskoj i Policijske akademije Ministarstva unutarnjih poslova RH održavala na Plitvicama. Predstavnik Zelene akcije sudjelovao je na panelu prvog dana konferencije sa izlaganjem na temu bolje implementacije kaznenog zakonodavstva u zaštiti okoliša.

U ovom izvještajnom razdoblju imali smo niz aktivnosti u sklopu kampanja zagovaranja boljih politika gospodarenja otpadom.

U sklopu kampanje zagovaranja bolje politike gospodarenja otpadom na nacionalnoj razini, održali smo nekoliko sastanaka s partnerskim organizacijama u sklopu mreže Zero Waste Hrvatska. Također, dali smo i niz izjava za medije vezano za novi Plan gospodarenja otpadom RH 2023-2028.

Nadalje, nastavili smo sudjelovati u kampanji protiv izgradnje spalionice otpada u KBC Rebro. Imali smo nekoliko sastanaka s građanskom inicijativom te dali nekoliko izjava za medije.

https://www.facebook.com/ZeroWasteCroatiaNetwork/posts/322546680425175?ref=embed_post

Također, savjetovali smo i druge udruge i inicijative u mreži Zero Waste Hrvatska koju koordiniramo, a posebice vezano za lokalne kampanje za zaustavljanje projekata regionalnih centara gospodarenja otpadom baziranih na štetnim tehnologijama te za kampanje protiv izgradnje planiranih spalionica otpada u Kutini, Sisku i Podrutama.

Reagirali smo na otvaranje prve banke hrane u Hrvatskoj i iznijeli dodatne preporuke za unaprjeđenje sustava prevencije nastanka otpada od hrane.

https://www.facebook.com/ZeroWasteCroatiaNetwork/posts/337153035631206?ref=embed_post

U sklopu teme gospodarenje otpadom u Zagrebu, kao član radne skupine za unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom u Zagrebu, naš je predstavnik sudjelovao na nekoliko sastanaka radne skupine te smo dali svoje prijedloge vezane za provedbu novousvojene Odluke o načinu prikupljanja i naplate odvoza otpada u Zagrebu. Također, sudjelovali smo na sastanku novoosnovane radne podskupine za smanjenje nastanka plastičnog otpada te smo dali svoje prijedloge za izradu gradskih odluka i akcijskih planova.

Reagirali smo povodom odrona otpada na odlagalištu Jakuševac: https://zelena-akcija.hr/hr/vijesti/mora-se-utvrditi-odgovornost-za-ljudsko-stradanje-i-stetu-na-jakusevcu?fbclid=IwAR3k-xRnqAfgCqMwf7p47C3-nvL6mjc_EJdB46UazcTaFa1SlxFArYtquO8

Također, nastavili smo s kampanjom informiranja građana i zagovaranja boljeg sustava kroz medijske istupe i putem društvenih mreža.

Što se tiče mreže hrvatskih zero waste gradova i općina koju koordiniramo, savjetovali smo gradove i općine (Krk, Prelog, Pula, Velika Gorica, Zagreb, Sv.Ivan Zelina) o mogućnostima unaprjeđenja njihovih sustava i izvještavali mrežu Zero Waste Europe.

Nastavili smo rad na novom projektu ERIC (Elevating reuse in cities) te smo u sklopu toga sudjelovali na nekoliko partnerskih sastanaka, na nekoliko sastanaka sa zainteresiranim gradovima i općinama te smo sa Gradom Zagrebom nastavili izrađivati Plan prevencije nastanka otpada.

<https://zerowastecities.eu/project/elevating-reuse-in-cities-eric/>

Što se tiče teme jednokratne plastike, nastavili smo koordinaciju aktivnosti Platforme za borbu protiv zagađenja jednokratnom plastikom u Hrvatskoj te smo održali nekoliko online sastanaka i planirali zajedničke zagovaračke aktivnosti.

Zajedničkim smo priopćenjem kritizirali manjkavosti novog Pravilnika o ambalaži i ambalažnom otpadu.

Na društvenim mrežama smo građane/ke redovito informirali o svim novostima vezanim za jednokratnu plastiku. Bili smo i gosti mnogobrojnih radijskih i TV emisija na temu smanjenja otpada i jednokratne plastike te dali izjave za brojne medije.

U sklopu projekta JEDRO sudjelovali smo na partnerskim sastancima i u pisanju stručnih radova.

Što se edukacije tiče, nastavili smo aktivno razvijati facebook platformu Zero Waste Croatia Network na kojoj svakodnevno informiramo građane/ke o načinima smanjenja otpada, dobrim praksama, uspjesima gradova i općina, ali i o štetnim projektima koji se planiraju u RH i šire.

Uz sve navedeno, sudjelovali smo u djelovanju raznih međunarodnih mreža kojih je Zelena akcija članica, kao što su Zero Waste Europe, Break Free From Plastic, Friends of the Earth Europe, IPEN, te European Environmental Bureau, u kojima sudjelujemo u radu raznih radnih grupa za gospodarenje otpadom, kao i u koordinacijskim tijelima.

1.9.2023., u suradnji s udrugom Eko Pan iz Karlovca i tvrtkom BIOTA Ltd., prijavili smo projekt nazvan „Free Korana River“ na natječaj koji je raspisao Open Rivers Programme (<https://openrivers.eu/>). Projekt je odobren te je 15.12.2023. potpisan ugovor. Implementacija počinje u veljači 2024., a u sklopu projekta će biti

kartirane i klasificirane sve barijere na rijeci Korani te održan niz sastanaka s relevantnim dionicima kako bi se osigurala njihova potpora za uklanjanje tih barijera u budućnosti.

1.10.2023. krenula je implementacija projekta „Better and higher biodiversity funding in the EU“ kojeg provodi njemačka okolišna organizacija EuroNatur, u suradnji s mrežom CEE Bankwatch te nacionalnim partnerima iz pet država EU, uključujući i Zelenu akciju kao partnera iz RH. Projekt financira Europska okolišna inicijativa (EURENI) u ime Federalnog ministarstva za okoliš, zaštitu prirode, nuklearnu sigurnost i zaštitu potrošača Savezne republike Njemačke. U sklopu projekta pratimo korištenje EU fondova za financiranje projekata zaštite i obnove prirode. U listopadu je održan kick-off sastanak, a većina aktivnosti u 2023. bila je fokusirana na identificiranje projekata koje bi se prema institucijama moglo komunicirati kao primjere dobre prakse trošenja EU sredstava na obnovu staništa u RH. Projekt traje do 1.4.2025.

Tijekom izvještajnog razdoblja sastavljen je i koncept za potencijalni projekt koji bi se bavio zaštitom rijeka Like i Gacke te poslan kolegama iz švicarske organizacije Pro Natura koji su nam u prošlosti već financirali slične aktivnosti. Prve reakcije bile su pozitivne te je dogovoren sastanak u Zagrebu u siječnju 2024. na kojem bismo te ideje trebali dalje razraditi.

GMO

I u ovom izvještajnom razdoblju nastavili smo s kampanjom protiv usvajanja nove uredbe koju je predložila Europska komisija, a kojom se predviđa široka deregulacija nove generacije genetski modificiranih organizama (GMO). U sklopu ove kampanje imali smo sljedeće aktivnosti:

-Predstavnik Zelene akcije sudjelovao je na sastanku koordinacije udruga koje se u različitim zemljama bave ovom temom, a koji je održan u Bruxellesu 6. i 7.9.2023.

-3.10.2023. predstavnik Zelene akcije sudjelovao je na sjednici Vijeća za GMO (savjetodavno tijelo Vlade RH) na kojoj se raspravljalo o prijedlogu sporne uredbe, s posebnim naglaskom na problematiku patentiranja sjemena proizvedenog novim genomskim tehnikama.

-U suradnji s udrugama Biovrt – u skladu s prirodom i Hrvatskim savezom udruga ekoloških proizvođača, 18.10. poslali smo pismo Ministarstvu poljoprivrede u kojem smo komunicirali svoje stavove oko ove teme i istaknuli zahtjev da RH ne podrži prijedlog uredbe. Pismo sličnog sadržaja 24.10. poslali smo i gđi Marijani Petir kao predsjednici Odbora za poljoprivredu Hrvatskog sabora, a 26.10. i svim hrvatskim zastupnicima i zastupnicima u Europskom parlamentu. Posljednje je rezultiralo s 3 on-line sastanka s pojedinim eurozastupnicima ili njihovim asistentima na ovu temu tijekom studenog 2023.

-10.12.2023. naš je predstavnik sudjelovao u raspravi u Emisiji za selo i poljoprivredu Hrvatskog radija na temu novih GMO-a.

-12.12.2023. smo putem društvenih medija obavijestili javnost o rezultatima glasanja o Komisijinom prijedlogu na sjednici Vijeća ministara poljoprivrede (AGRIFISH): <https://rb.gy/hp7dnb>

-20.12.2023. poslali smo komentar novinarki Večernjeg lista koja je pisala tekst na temu novih GMO-a (tekst objavljen <https://www.vecernji.hr/vijesti/upozorenje-strucnjaka-europska-komisija-na-mala-vrata-uvodi-gmo-1736498>)

-28.12.2023. naš je predstavnik dao izjavu na istu temu za HRT-ovu emisiju Eko zona (prilog je emitiran 15.1.2024.)

Ostalo

23. - 30.9.2024. zaposlenik Zelene akcije, Hrvoje Radovanović, sudjelovao je na treningu o strateškom planiranju kojeg je u Erolesu u Španjolskoj organizirala organizacija Ulex.

24.11.2023. predstavnik Zelene akcije sudjelovao je u snimanju kratkog dokumentarnog filma o projektu izgradnje hidroelektrane Kosinj za Vida-u TV:

Rijeke i HES Kosinj kampanja

Kao i u prethodnom razdoblju i u ovom smo periodu redovito sudjelovali na sastancima vezanim za zaštitu rijeka u RH na kojima, uz nas, sudjeluje i nekoliko drugih organizacija gdje smo razmjenjivali informacije vezane za dokazane nezakonitosti u iskopavanju šljunka i pijeska iz Drave, oko HES Kosinja, pitanjima rijeka karlovačkog područja, itd.

U sklopu kampanje HES Kosinj, bili smo redovito na raspolaganju mještanima Kosinja, kao i lokalnom župniku, te razmjenjivali informacije i planirali daljnje aktivnosti. Pomogli smo im sastaviti prijavu Pučkoj pravobraniteljici koja će biti poslana i klubovima zastupnika u Saboru, raznim saborskim odborima, relevantnim institucijama, Premijeru, Predsjedniku, itd. na znanje.

Predstavnici Zelenog foruma sudjelovali su 27.10. 2023. godine na sastanku u Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, a u ime Zelene akcija (uz BED, Sunce i BIOM) sudjelovala je Željka Leljak Gracin. Sastanak na temu problematike financiranja projekata organizacija civilnog društva iz područja zaštite

okoliša i prirode desio se nakon 10 (!) iako se o potrebi istog redovito razgovaralo npr. na sjednicama Savjeta civilnog društva, ali i u raznim drugim prilikama. Sastanak su članice Zelenog foruma ocijenile vrlo uspješnim i vidjela se otvorenost Fonda kao i MINGOR-a da se u sljedećoj godini pristupi poboljšanju i unapređenju međusobnog razumijevanja i uvažavanja, te da se sustav financijske podrške organizacijama civilnog društva u sektoru zaštite okoliša unaprijedi i uskladi s nekim drugim, postojećim sektorima.

27.11. 2023. predstavnice Zelene akcije Jasna Šumanovac i Željka Leljak Gracin, zajedno s još 2 predstavnice Zelenog foruma (Eko Pan i BED) kao i predstavnicama Ureda pučke pravobraniteljice, bile su na sastanku u Uredu povjerenika za informiranje, a na temu pristupa okolišnim informacijama. Razmijenjena su stajališta o trenutnoj situaciji u pristupu okolišnim informacijama, nekim zabrinjavajućim novim praksama pojedinih institucija i mogućnostima za poboljšanje i dodatno unapređenje u interesu okolišnih organizacija i građanstva općenito.

Kolegica Željka Leljak Gracin, zajedno sa još troje predstavnika Zelenog foruma (iz udruga Sunce, BIOM i EkoPan) sudjelovala je (8.12.2023.) na sastanku u Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja, na temu procjene utjecaja na okoliš, ali i drugih okolišnih postupaka, pristupa pravosuđu u pitanjima okoliša, itd. Taj sastanak smatramo velikim korakom naprijed budući da niz godina nije bilo sličnih sastanaka, a i na samom sastanku se dobio dojam kako MINGOR prihvaća preporuke za unapređenje okolišnih postupaka kako su ih zajedno izložile predstavnice Zelenog foruma. Nadamo se kako će sličnih sastanaka biti i ubuduće.

I ove godine smo, kao i proteklih više od 20 godina, obilježili međunarodni Dan bez automobila 22. rujna. Organizirali smo performans na Trgu kralja Tomislava pod sloganom „Želimo gradove za ljude, ne ispušne plinove automobila!“. Nosili smo konstrukcije u obliku i prirodnoj veličini automobila, a svaku je nosila po jedna osoba. Tako smo htjeli prikazati jasan kontrast između površine koju zauzima pješak i one koju zauzima automobil. Na kraju performansa nam je pred medijima došao jedan bivši saborski zastupnik i neutemeljeno nas kritizirao, što je u jednom dijelu odvuklo pažnju medija s poruke koju smo mi željeli poslati. Više ovdje <https://zelena-akcija.hr/hr/vijesti/zelimo-gradove-za-ljude-ne-ispusne-plinove-automobila>
Akcija za zatvaranje termoelektrane Plomin 2

U studenom, na dan početka UN-ove konferencije o klimatskim promjenama u Dubaiju, održali smo performans na Cvjetnom trgu u Zagreb tražeći zatvaranje termoelektrane na uvozni ugljen Plomin 2 do 2026. godine, dok Vlada to namjerava napraviti tek za 10 godina, čime bismo bili jedna od posljednjih država EU koja proizvodi električnu energiju spaljivanjem ugljena.

Više na <https://zelena-akcija.hr/hr/vijesti/vlada-mora-zatvoriti-termoelektranu-na-ugljen-plomin-2>

Rijeke i HES Kosinj kampanja

Kao i u prethodnom razdoblju i u ovom smo periodu redovito sudjelovali na sastancima vezanim za zaštitu rijeka u RH na kojima, uz nas, sudjeluje i nekoliko drugih organizacija gdje smo razmjenjivali informacije vezane za dokazane nezakonitosti u iskopavanju šljunka i pijeska iz Drave, oko HES Kosinja, pitanjima rijeka karlovačkog područja, itd.

U sklopu kampanje HES Kosinj, bili smo redovito na raspolaganju mještanima Kosinja, kao i lokalnom župniku, te razmjenjivali informacije i planirali daljnje aktivnosti. U ovom izvještajnom razdoblju pisali smo požurnice vezano za inspekcijski nadzor područja pripremljenih radova gdje je došlo do zagađenja vode, a o čemu nikako ne dobivamo nikakve informacije. Također, kontaktirali su nas mještani Otočca, članovi udruge vezano za potrebu zaštite rijeke Gacke, a čija priča je usko povezana sa projektom HES Kosinj.

19. i 20.6.2023. sudjelovali smo na sastanku Food, Agriculture and Biodiversity (FAB) programa mreže Friends of the Earth Europe, održanom u Bodrogolozsiju u Mađarskoj, na kojem je jedna od glavnih tema bila rasprava koja se na razini EU vodi oko regulacije novih tehnika genetskog inženjeringa.

Nakon što je Europska komisija početkom srpnja izišla s prijedlogom nove Uredbe kojom planira deregulirati veliki broj novih GMO-a (proizvoda novih genomskih tehnika), 6.7.2023. reagirali smo priopćenjem (<https://zelena-akcija.hr/hr/vijesti/novi-gmo-i-uskoro-na-nasim-tanjurima>) koje je prenijelo više medija:

19.7.2023. naš je predstavnik sudjelovao i na sjednici Vijeća za GMO (savjetodavno tijelo Vlade RH) na kojoj je glavna točka dnevnog reda bila rasprava o novom zakonodavnom prijedlogu Europske komisije, te je tamo izložio stavove Zelene akcije na ovu temu.

Uredba za obnovu prirode

Uoči plenarne sjednice Europskog parlamenta 12. srpnja 2023., na kojoj se odlučivalo o sudbini Uredbe za obnovu prirode, u suradnji s udrugama BIOM i Sunce uputili smo apel hrvatskim europarlamentarcima da podrže prijedlog Uredbe:

<https://www.facebook.com/Zelenaakcija/posts/pfbid0T4aahuaHLPb3uhwkKQ2jFu52hio7StKEFsR6pTUac5g3gt4nCUMgGTbojdwW1nnj>

Zelena akcija od 2010. godine, zajedno s nacionalnim i lokalnim partnerima, vodi kampanju Srđ je naš. Osuđujuća presuda objavljena je 23. siječnja te su okrivljeni nepravomoćno proglašeni krivima radi počinjenja kaznenog djela klevete na štetu trgovačkog društva Razvoj golf. Radi se o neuobičajenoj odluci koja odstupa od uobičajene sudske prakse. Presuda je okrivljenicima dostavljena sa višemjesečnim zakašnjenjem. Podnesene su žalbe za sve okrivljenike - dvije žalbe podnesene su od strane izabranih odvjetnika, a treću žalbu sastavio je pravnik Zelene akcije. U navedenoj žalbi naglasak je stavljen na aspekte obrane koji su Zelenoj akciji bitni is perspektive (okolišnog) aktivizma te su citirani sudska praksa i trenutno stanje teoretskih shvaćanja o slobodi izražavanja, naročito u kontekstu okolišnog aktivizma. Žalba je podnesena 13. svibnja 2023. godine.

U vezi s navedenom kampanjom 23. svibnja 2023. objavljena je odluka arbitražnog suda pri WTO-u (Svjetskoj trgovačkoj organizaciji) povodom odštetnog zahtjeva tvrtke Razvoj golf d.o.o. (i nizozemske tvrtke osnivačice tvrtke Razvoj golf, tvrtke Elitech) protiv Republike Hrvatske u iznosu od 500 milijuna Eura, a u koji postupak se Zelena akcija uključila u svojstvu prijatelja suda (tzv. amicus curiae). U postupku som ekstenzivno dokazivali nezakonito postupanje tvrtke Razvoj golf te činjenicu da su dozvole za navedeni projekt ukinute u neovisnom sudskom postupku utemeljenom na hrvatskom zakonodavstvu i pravnoj stečevini Europske unije. Povodom odluke arbitražnog suda u Dubrovniku smo održali konferenciju za medije te izdali priopćenje:

<https://zelena-akcija.hr/hr/vijesti/uspjeli-smo-razvoj-golf-nece-od-drzave-dobiti-odstetu-za-projekt-na-srdu>

U odnosu na navedenu kampanju vodi se još jedan postupak protiv Zelene akcije, a radi se o građanskoj parnici na temelju privatne tužbe tužitelja Razvoj golf radi naknade štete. Radi se o postupku u kojem je u prvom stupnju odbijena tužba tužitelja Razvoj golf, ali je prvostupanjska presuda ukinuta radi nezadovoljavajućeg obrazloženja. Odmah po objavi odluke u arbitražnom postupku o ishodu postupka dopisom je obaviješten sud jer isto može biti od značaja za rješavanje te pravne stvari.

U okviru projekta „JEDRO - Javne politike za održivi društveni razvoj: voda, energetika, otpad” (broj ugovora: UP.04.2.1.06.0033) financiranom iz Europskog socijalnog u prethodnom razdoblju održana su dva okrugla stola.

Prvi okrugli stol održan je 14. lipnja 2023. u Zagrebu i na njemu je sudjelovalo 40 sudionika. Okrugli stol održan je na vrlo aktualnu temu reforme sektora vodnih usluga, koja je bila predmet mnogih rasprava pa i sukoba (inicijativom 20-ak jedinica lokalne samouprave pokrenuta je ocjena ustavnosti te je Uredba o uslučnim područjima privremeno bila stavljena van snage). Na okruglom stolu uspjeli smo okupiti relevantne stručnjake i predstavnike Ministarstva i jedinica lokalne samouprave te potaknuti raspravu koja će doprinijeti rješavanju postojećih sporova. O Okruglom stolu objavljeno je priopćenje za medije:

<https://zelena-akcija.hr/hr/vijesti/reforma-vodnih-usluga-je-nuzna-unatoc-razlicitim-shvacanjima>

Drugi okrugli stol održan je 27. lipnja 2023. godine na temu gospodarenja otpadom. Na njemu je sudjelovalo 43 sudionika te je također okupio sve relevantne dionike, od predstavnika velikih gradova do predstavnika manjih, ali natprosječno uspješnih JLSa pa do Ministarstva i Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Poslije okruglog stola poslano je priopćenje za medije sa sumiranim zaključcima rasprave:

<https://zelena-akcija.hr/hr/vijesti/napredak-u-gospodarenju-otpadom-postoji-ali-je-neujednacen-i-nedovoljan>

8. ožujka 2023. Zaključkom gradonačelnika grada Zagreba predstavnik Zelene akcije imenovan je članom radne skupine za građansku energiju. 5. svibnja 2023. predstavnik Zelene akcije sudjelovao je na sastanku radne skupine.

Tematska mreža METAR

Zelena akcija dio je projekta METAR do bolje klime, tematske mreže čiji je nositelj udruga DOOR. U ovom izvještajnom periodu sudjelovali smo na 9.međunarodnoj konferenciji o odrastu u Zagrebu na kojoj je niz izlaganja i rasprava bio sastavni dio projekta METAR. <https://odrast.hr/program/>

Tematska mreža JEDRO

U okviru projekta JEDRO dovršili smo pisanje stručnog rada o utjecaju vlasničke strukture na stope odvojenog prikupljanja otpadom, kao i policy smjernice. Istraživanje smo predstavili na okruglom stolu u lipnju u Zagrebu, na kojem su sudjelovali i predstavnici nekoliko komunalnih tvrtki (iz Zagreba, Krka, Preloga i Velike Gorice), Udruga gradova, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja te Fond za zaštitu okoliša i

energetsku učinkovitost. <https://zelena-akcija.hr/hr/vijesti/napredak-u-gospodarenju-otpadom-postoji-ali-je-neujednacen-i-nedovoljan>

Okrugli stol o željeznici

Predstavnik Zelene akcije sudjelovao je u svibnju kao izlagač na online raspravi „Kako željeznički prijevoz može doprinijeti zelenoj tranziciji u EU?“ Raspravu je organizirao CROSOL, platforma za međunarodnu građansku solidarnost, a događaj je okupio niz stručnjaka, aktivista i zainteresiranih građana iz EU. <https://www.facebook.com/events/960919005323746/?ref=newsfeed>

Partnersko vijeće za izradu Plana razvoja Zagreba 2021 - 2027

Zelena akcija ima predstavnika u Partnerskom Vijeću koji je sudjelovao na sastanku održanom 31. kolovoza. Sastanak je primarno bio tehničke prirode, usmjeren na skraćivanje naziva prioriternih ciljeva, ali smo na sastanku još jednom ukazali na potrebu veće ambicije u energetske tranziciji koja se ovim Planom predviđa. U prilogu dostavljamo poziv na sastanak.

Studijski posjeti u Zagreb

U srpnju smo bili domaćini za čak dvije grupe koje su bile u studijskom posjetu u Zagrebu. Prvo smo ugostili predstavnike projekta Greenwashing=Brainwashing kojeg čine udruge iz Sint Marteena, Španjolske i Hrvatske, gdje smo im dali teorijski okvir greenwashinga te prezentirali neke primjere iz Hrvatske. Osim njih, ugostili smo i grupu mladih stručnjaka iz SAD-a koji istražuju različite načine adresiranja klimatske krize na lokalnoj razini. U prilogu dostavljamo e-mail prepisku kojom dogovaramo ove susrete.

U ovom izvještajnom razdoblju imali smo niz aktivnosti u sklopu kampanja zagovaranja boljih politika gospodarenja otpadom.

U sklopu kampanje zagovaranja bolje politike gospodarenja otpadom na nacionalnoj razini, reagirali smo nakon usvajanja nacionalnog Plana gospodarenja otpadom 2023-2028. te smo održali nekoliko sastanaka s partnerskim organizacijama u sklopu mreže Zero Waste Hrvatska.

<https://zelena-akcija.hr/hr/vijesti/vlada-usvojila-plan-gospodarenja-otpadom-koji-ide-na-ruku-spalionicarskom-lobiju>

Također, reagirali smo i prilikom objave upozorenja Europske Komisije zbog loših rezultata u sustavu gospodarenja otpadom u Hrvatskoj:

<https://zelena-akcija.hr/hr/vijesti/jos-jedno-upozorenje-hrvatskoj-za-lose-gospodarenje-otpadom>

Dali smo i niz izjava za medije, kao i nekoliko intervjua:

<https://www.dw.com/hr/recikliranje-nacionalnog-plana-gospodarenja-otpadom/a-66243197>

<http://metro-portal.hr/recikliranje-nacionalnog-plana-gospodarenja-otpadom/143118>

Organizirali smo i okrugli stol o gospodarenju otpadom u hrvatskim gradovima i općinama, na kojem smo sa predstavnicima vlasti razgovarali o nacionalnim i lokalnim politikama gospodarenja otpadom:

<https://zelena-akcija.hr/hr/vijesti/napredak-u-gospodarenju-otpadom-postoji-ali-je-neujednacen-i-nedovoljan>

Nadalje, nastavili smo sudjelovati u kampanji protiv izgradnje spalionice otpada u KBC Rebro. Intenzivno smo savjetovali građansku inicijativu, imali niz sastanaka, dali niz izjava za medije te smo proglasili pobjedu nakon što je Ministarstvo obustavilo postupak procjene utjecaja na okoliš zbog neusklađenosti sa prostorno-planskom dokumentacijom, na što smo kontinuirano ukazivali.

<https://zelena-akcija.hr/hr/vijesti/pobjeda-zaustavljena-spalionica-otpada-na-rebru>

Također, savjetovali smo i druge udruge i inicijative u mreži Zero Waste Hrvatska koju koordiniramo, a posebice vezano za lokalne kampanje za zaustavljanje projekata regionalnih centara gospodarenja otpadom baziranih na štetnim tehnologijama te za kampanje protiv izgradnje planiranih spalionica otpada.

U sklopu teme gospodarenje otpadom u Zagrebu, kao član radne skupine za unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom u Zagrebu, naš je predstavnik sudjelovao na nekoliko sastanaka radne skupine te smo dali svoje prijedloge vezane za provedbu novousvojene Odluke o načinu prikupljanja i naplate odvoza otpada u Zagrebu. Također, sudjelovali smo na sastanku novoosnovane radne podskupine za smanjenje nastanka plastičnog otpada te smo dali svoje prijedloge za dokumentaciju koja će se izrađivati nakon ljeta. Osim toga, organizirali smo edukaciju za gradsku vlast od strane Zero Waste Europe mreži, o najboljim rješenjima za održivo zbrinjavanje miješanog otpada.

Također, nastavili smo s kampanjom informiranja građana i zagovaranja boljeg sustava kroz medijske istupe i putem društvenih mreža.

Što se tiče mreže hrvatskih zero waste gradova i općina koju koordiniramo, savjetovali smo gradove i općine (Krk, Prelog, Pula, Velika Gorica, Zagreb) o mogućnostima unaprjeđenja njihovih sustava i izvještavali mrežu Zero Waste Europe.

Započeli smo rad na novom projektu ERIC (Elevating reuse in cities) te smo u sklopu toga sudjelovali na nekoliko partnerskih sastanaka, na nekoliko sastanaka sa zainteresiranim gradovima i općinama te smo sa Gradom Zagrebom počeli pripremati Plan prevencije nastanka otpada.

<https://zerowastecities.eu/project/elevating-reuse-in-cities-eric/>

Što se tiče teme jednokratne plastike, u sklopu Tjedna menstrualnog siromaštva je aktivistička grupa Zelene akcije, u suradnji s pokretom Break Free From Plastic, izradila kratki edukativni video s ciljem širenja svijesti i informiranja javnosti o korištenju menstrualne čašice i ukazivanje na moguće štetne posljedice korištenja jednokratnih plastičnih tampon, ističući kako je menstruacija problem na sjecištu zdravlja, okoliša i osnaživanja žena. <https://zelena-akcija.hr/hr/vijesti/zdravi-sigurni-i-odrzivi-menstrualni-proizvodi-su-ljudsko-pravo-ne-luksuz>

https://www.youtube.com/watch?v=W0DC-P0q7o4&embeds_referring_euri=https%3A%2F%2Fzelena-akcija.hr%2F&source_ve_path=MjM4NTE&feature=emb_title

Također, nastavili smo s koordinacijom radne skupine na temu otpada od menstrualnih proizvoda.

Što se tiče koordinacije aktivnosti Platforme za borbu protiv zagađenja jednokratnom plastikom u Hrvatskoj održali smo nekoliko online sastanaka te planirali zajedničke zagovaračke aktivnosti. Tako smo suradnji s udrugama Greenpeace u Hrvatskoj i Tatavaka poslali dopis s preporukama za smanjenje količine plastičnih vrećica u opticaju Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja. Tražili smo da Ministarstvo što prije objavi izvješće s javne rasprave o Pravilniku o ambalaži, ambalažnom otpadu, jednokratnoj plastici i ribolovnom alatu, uvaži komentare okolišnih udruga i hitno usvoji Pravilnik s izmjenama, kao ključan dokument za provedbu mjera smanjenja potrošnje jednokratne plastike.

Nadalje, već šestu godinu zaredom održali smo aktivnosti u sklopu međunarodne globalne kampanje „Srpanj bez plastike“ s ciljem informiranja i edukacije javnosti o štetnosti jednokratne plastike i rješenjima za ponovnu uporabu te javnog zagovaranja ograničenja korištenja jednokratne plastike te prelaska na sustave za ponovnu uporabu.

<https://zelena-akcija.hr/hr/vijesti/najava-kampanje-srpanj-bez-plastike-2023>

Početak kampanje obilježili smo projekcijom filma Izvan prostora i vremena u Dokukinu KIC. <https://zelena-akcija.hr/hr/vijesti/projekcija-filma-izvan-prostora-i-vremena>

Problematiku gomilanja otpada od jednokratne plastike tematizirali smo atraktivnim performansom povodom Međunarodnog dana bez plastičnih vrećica. Performansom smo pozvali Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja da bude što ambicioznije te ne propusti priliku za poticanje ponovne uporabe legislativom.

19.6.2023. godine aktivisti i zaposlenici Zelene akcije izveli su prosvjedni performans tijekom kojeg su dodijeli nagradu "Zlatni panj" ministru Filipoviću.

<https://www.youtube.com/watch?v=4JHch4nRWcM>

U ovom smo periodu nastavili biti aktivni po pitanju teme plina. Fokus je bio na prijevodu Studije deplinifikacije na engleski jezik, zbog velikog interesa međunarodnih mreža i organizacija što smo i uspješno proveli.

Nakon klimatskog prosvjeda, nastavili smo održavati veze s organizacijama koje su prosvjed podržale pa smo tako organizirali projekciju filma "Proljeće dolazi" na temu energetske krize i rješenja te popratni razgovor s Mrežom mladih Hrvatske, Centrom za nirovne studije I Pravom na grad.

Također smo se nastavili baviti temom proširenja LNG terminala. Zbog neodgovaranja Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja (MINGOR) na naš Zahtjev za postupanje – pokretanje (ocjene o potrebi) postupka procjene utjecaja na okoliš (PUO), poslali smo Prigovor Povjereniku za informiranje koji je na kraju odbijen uz pojašnjenje da postoje službena mišljenja o tome zašto novi PUO za proširenje terminal nije potreban. Mišljenja smo tražili od MINGOR-a na dostavu te ih dobili nakon produljenog roka.

S obzirom na još jednu veliku aferu povezanu s plinom, ovog puta u HEP-u, objavili smo javnu reakciju u kojoj smo prozvali ministra Filipovića i premijera Plenkovića za odgovornost.

Nastavili smo aktivno sudjelovati u radu europskih mreža koje se bave plinom poput Friends of the Earth Europe i Beyond Gas te smo sudjelovali na dva sastanka u ovom periodu.

Potpredsjednica Zelene akcije sudjelovala je na godišnjoj skupštini mreže Friends of the Earth Europe koja se održala u lipnju u Albaniji. Tokom sastanka se planirala nova strategija mreže za iduće tri godine.

Također je sudjelovala na konferenciji o energetskom siromaštvu koju je u HND-u organizirala udruga DOOR.

Zelena akcija dio je projekta METAR do bolje klime, tematske mreže čiji je nositelj udruga DOOR. Najveća aktivnost Zelene akcije u ovom izvještajnom periodu bila je radionica za novinare. Sastojala se od informativnog klimatskog kviza kroz koji su polaznici imali prilike naučiti više o različitim pojmovima vezanima uz klimatsku krizu i klimatsku pravdu, o povijesnoj odgovornosti razvijenih država i drugim bitnim temama koje će im omogućiti lakše praćenje i medijsko izvještavanje. Nakon toga, održano je predavanje o greenwashingu, tj. o lažnim ili zavaravajućim tvrdnjama i aktivnostima zbog kojih javnost stječe pogrešan dojam kako neka tvrtka, proizvod ili usluga ima pozitivan utjecaj na okoliš, gdje mediji mogu imati važnu pozitivnu ulogu u prokazivanju takvih pokušaja. Na radionici je sudjelovalo 12 novinara iz slijedećih medija:

HTV-a, Faktografa, Yammatt FM, Radio student, VidaTV, Fondzin-a, Agroklub, Gospodarski list, , studentski.hr, Portal Oštro i meteo-info.hr.

Partnersko vijeće za izradu Plana razvoja Zagreba 2021 - 2027

Zelena akcija ima dvoje predstavnika u Partnerskom Vijeću te je sudjelovala na sastanku održanom 1. veljače. Argumentirano smo ukazivali na nedostatke aktualne liste strateških projekata te tražili njihovu dopunu. Nakon sastanka smo pisane prijedloge poslali čelnici Partnerskog vijeća i novoj ravnateljici Razvojne agencije koja koordinira proces izrade Plana Razvoja. Očekujemo kako će uskoro biti održan novi sastanak Partnerskog Vijeća, na kojem ćemo nastaviti zagovarati „ozelenjavanje“ Plana razvoja.

Studijski posjet iz Belgije

U travnju je Zelenu akciju u organizaciji zagrebačkog centra za nezavisnu kulturu Pogon posjetilo 14 predstavnika nevladinih organizacija iz Belgije, iz različitih sektora poput nezavisne kulture, zaštite okoliša, LGBTQ+ i drugih. Zanimale su ih metode koje Zelena akcija primjenjuje u uključenju i aktiviranju lokalnih zajednica u prostorne teme pa smo im u 3 sata prezentirali naše kampanje, održali radionicu te prezentirali rad Biciklopopravljaone.

Termoelektrana Ugljevik 3

I ove godine smo nastavili podržavati udrugu Centar za životnu sredinu iz Banja Luke u njihovoj kampanji protiv izgradnje termoelektrane (TE) na ugljen Ugljevik 3, usmjeravajući se na prekogranični utjecaj ovog postrojenja. U siječnju smo Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja poslali Zahtjev za pristup informacijama vezane uz službeni odgovor RH ministarstvu u BiH o utjecaju na okoliš TE Ugljevik 3 i zatim dobivene informacije prosljedili kolegama iz Centra za životnu sredinu kako bi ih ugradile u tužbu protiv izgradnje ove TE. U prilogu je dokumentacija.

Intervju za HINA-u o biciklističkom prometu

U travnu smo dali intervju HINA-i o biciklističkom prometu, što je objavljeno kao članak u kojem se prenose izjave nekoliko različitih sugovornika, kojeg je zatim preuzelo i objavilo nekoliko medija.

Kampanja protiv plina

U ovom smo periodu nastavili biti vrlo aktivni po pitanju teme plina. Glavni je fokus bio objavi i javnom predstavljanju studije deplinifikacije RH. Krajem siječnja smo održali konferenciju na kojoj su izrađivači studije predstaviti rezultate, nakon čega je uslijedila rasprava sa stručnjacima i donositeljima odluka na razini Grada Zagreba. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja se nije odazvalo, a HEP, ako predstavnik industrije, je otkazao gostovanje u zadnji čas. Unatoč tome, konferencija je bila vrlo posjećena te je nakon toga bilo dosta medijskog interesa. Dodatno, naručili smo prijevod studije na engleski jezik radi velikog interesa organizacija iz drugih zemalja. Prijevod je završen te će nakon pregleda izrađivača studije biti objavljen.

Kao dio kampanje protiv LNG-a, organizirali smo akciju u travnju kao reakciju na potpisivanje ugovora o povećanju kapaciteta terminala za sto posto. Ugovora je potpisan između državne tvrtke LNG Hrvatska i norveške tvrtke Wartsila Gas Solutions radi isporuke dodatnog modula za uplinjavanje.

Dodatno, nastavno na odbijanje naših zahtjeva za pristup informacijama (ZPPI) oko proširenja LNG terminala i nove procjene utjecaja na okoliš Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja (MINGOR) i tvrtci LNG Hrvatska te slanja žalbe Povjereniku za informiranje, u travnju smo MINGOR-u poslali Zahtjev za postupanje – pokretanje (ocjene o potrebi) postupka procjene utjecaja na okoliš radi povećanja kapaciteta LNG terminala.

Potpisali smo i zajedničko pismo europskih organizacija (preko 40) koje je u ožujku upućeno Europskoj komisiji povodom objave projekata kandidata za 6. PCI/PMI listu (projekti od zajedničkog interesa) listu. Popis bi trebao sadržavati projekte temeljene na vodik. No, umjesto toga, predlažu se projekti koji se i dalje temelje na fosilnom plinu, konkretno, 90% kandidata za popis ili otvoreno cilja na prijevoz vodika temeljenog na fosilnim gorivima (60%) ili ne isključuje transport vodika temeljenog na fosilnim gorivima (30%). Stoga smo pismom Komisije tražili da ne podupire takav štetan popis.

Rijeke i HES Kosinjska kampanja

Kao i u prethodnom razdoblju i u ovom smo periodu redovito sudjelovali na sastancima vezanim za zaštitu rijeka u RH na kojima, uz nas, sudjeluje i nekoliko drugih organizacija. Na tim smo sastancima koji se održavaju jednom mjesečno razmjenjivali informacije vezane za dokazane nezakonitosti u iskopavanju šljunka i pijeska iz Drave, oko HES Kosinjska, pitanjima rijeka karlovačkog područja, itd.

U sklopu ove kampanje, bili smo redovito na raspolaganju mještanima Kosinjska, kao i lokalnom župniku, te razmjenjivali informacije i planirali daljnje aktivnosti. Također, HRT je pripremao dokumentarni film o slučaju Kosinjska, a pozvali su i Zelenu akciju da damo svoj osvrt, te da predložimo stručnjake iz različitih područja da doprinesu filmu, što smo im i osigurali.

Tijekom ovog izvještajnog razdoblja, u sklopu projekta „Unlocking the potential for increasing the uptake for biodiversity funding“ kojeg financira Federalno ministarstvo za okoliš, zaštitu prirode, nuklearnu sigurnost i zaštitu potrošača Savezne Republike Njemačke putem Europske inicijative za okoliš (EURENI) pripremljena je završna publikacija u čijoj je izradi sudjelovala i Zelena akcija. Publikacija je prevedena i na hrvatski te je objavljena na našim mrežnim stranicama i društvenim medijima.

Engleska verzija publikacije široj (europskoj) javnosti predstavljena je webinarom 7.2.2023. na kojem je sudjelovala i Zelena akcija kao jedan od izlagača, a 29.3. naš je predstavnik sudjelovao i na Zoom sastanku na kojem su predstavnicima Europske komisije (DG ENV, DG REGIO, DG BUDG) predstavljeni glavni outputi projekta (vidjeti prilog EURENI_sastanak s EK).

Projekt je završio 31.3.2023. a prva verzija završnog izvještaja poslana je EuroNaturu (vodeći partner) 17.4.2023.

Tijekom siječnja 2023. pripremljen je i završni izvještaj za projekt „Support the Scale Up of European Campaign on GMOs“ kojeg je financirala Marin Community Foundation putem TOP Funda (SAD), a koji je završio u prosincu 2022.

U suradnji s Eko Panom i BIOTA-om, 14.4.2023. predali smo projektni prijedlog (Expression of Interest) na natječaj koji je raspisao Open Rivers Programme. Ako bude prihvaćen, projekt nazvan „Free Korana River“ trebao bi krenuti početkom 2024.

Naš je predstavnik sudjelovao na sastancima okolišne mreže Friends of the Earth Europe posvećenim bioraznolikosti i zaštiti rijeka, a koji su održani 25. – 29.4.2023. u Banja Luci.

U ovom izvještajnom razdoblju imali smo niz aktivnosti u sklopu kampanja zagovaranja boljih politika gospodarenja otpadom.

U sklopu kampanje zagovaranja bolje politike gospodarenja otpadom na nacionalnoj razini, sudjelovali smo u javnoj raspravi o prijedlogu novog nacionalnog Plana gospodarenja otpadom 2023-2028. Poslali smo komentare na prijedlog Plana, imali sastanke sa partnerskim organizacijama, održali presicu i performans te dali niz izjava za medije.

Nadalje, intenzivno smo se uključili u kampanju protiv izgradnje spalionice otpada u KBC Rebro. Sudjelovali smo na javnom izlaganju SUO, uputili komentare u sklopu javne rasprave te održali presicu ispred Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja. Poslali smo tri priopćenja medijima.

Također, intenzivno smo savjetovali građansku inicijativu, sudjelovali na panel diskusiji o održivijim rješenjima od spalionice otpada i dali niz izjava za medije.

Nastavili smo s provođenjem projekta 'Zero Waste Cities' financiranog od strane MAVA fondacije. U sklopu toga održali smo nekoliko sastanaka s partnerima s Krka, nastavili izradu lokalnog zero waste plana gospodarenja otpadom i nastavili savjetovati otočno komunalno poduzeće PONIKVE.

Također, nastavili smo suradnju sa zero waste gradovima i općinama iz Međimurja. Pripremili smo zero waste deklaraciju za nove dvije općine koje su u veljači, na presici koju smo organizirali u suradnji s komunalnim poduzećem PRE-KOM, ušle u društvo najambicioznijih i najuspješnijih praksi u održivom gospodarenju otpadom U RH.

Također, održali smo sastanke s još nekoliko komunalnih poduzeća zainteresiranih za zero waste certifikaciju (Pula, Velika Gorica) te smo za Grad Pulu i komunalno poduzeće održali edukaciju o zero waste modelu i mogućnostima za implementaciju u Puli.

U suradnji sa nekoliko partnerskih organizacija iz Europe, prijavili smo i dobili projekt ERIC (Elevating reuse in cities) koji će započeti u svibnju ove godine.

Što se teme plastike tiče, u suradnji s platformom Reloop iz Švedske te neformalnom Platformom protiv zagađenja plastikom u Hrvatskoj, započeli smo kampanju javnog zagovaranja povećanja iznosa povratne naknade za spremnike za napitke te proširenje povratne naknade na svu trodimenzionalnu ambalažu te vraćanje ukinutih poticaja za ponovno punjivu višekratnu ambalažu.

Organizirali smo i okrugli stol o jednokratnoj plastici, s fokusom na proširenje i povećanje iznosa povratne naknade u Hrvatskoj.

Na društvenim mrežama smo građane/ke redovito informirali o svim novostima vezanim za jednokratnu plastiku. Također, savjetovali smo organizacije o mogućnostima smanjenja korištenja jednokratne plastike u njihovom djelovanju. Dali smo i niz izjava medijima i jedan veliki intervju o povezanosti ženskih prava i zero waste sustava: <https://zaposlena.hr/aktualno/ana-marija-mileusnic-intervju/>

Što se tiče ponovne uporabe, nastavili smo na društvenim mrežama redovito objavljivati i edukativne objave o prednostima sustava za ponovnu uporabu te dobrim praksama.

U okviru projekta „JEDRO - Javne politike za održivi društveni razvoj: voda, energetika, otpad“ (broj ugovora: UP.04.2.1.06.0033) financiranom iz Europskog socijalnog fonda u siječnju su održana tri intervjua s predstavnicima sektora gospodarenja otpadom radi u okviru provedbe istraživanja o modelima koprodukcije u pružanju ove usluge. Također, 14. veljače održana je fokus grupa sa znanstvenicima s Fakulteta strojarstva

i brodogradnje u Zagrebu na temu obnovljivih izvora energije, a čemu se također provodi istraživanje. Održana su i dva projektna sastanka, 23. i 27. siječnja. 9. veljače 2023. održana je radionica sa 15 sudionika o analizi društvenog učinka u području vodnih usluga, što je također jedno od područja u kojem provodimo istraživanje u okviru navedenog projekta.

11. siječnja 2023. godine predstavnik Zelene akcije sudjelovao je u on-line debati povodom 10 godina od ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju. Događaj naziva "Hrvatska: 10 godina u EU" organizirala je danska organizacija DEO (Democracy in Europe organization, www.DEO.dk). Prije samog događaja predstavnik Zelene akcije sudjelovao je izradi kratkog videa na temu zaštite okoliša i zelene tranzicije iz perspektive članstva Hrvatske u EU. Video je služio kao uvod u raspravu i za pitanja sudionika, a dostupan je na sljedećem linku: <https://youtu.be/ZtFvTJenbqw>.

3. ožujka 2023. predstavnik Zelene akcije kao izlagač sudjelovao je na panelu o otvorenosti pravosuđa u organizaciji udruge GONG.

<https://gong.hr/2023/03/03/pravosude-je-zatvoreno-i-netransparentno-jer-to-odgovara-izvršnoj-vlasti/>

8. ožujka 2023. Zaključkom gradonačelnika grada Zagreba predstavnik Zelene akcije imenovan je članom radne skupine za građansku energiju, a 31. ožujka sudjelovao je u sastanku radne skupine te nastavlja sudjelovati u radu radne skupine te odlaziti na sastanke radne skupine, sukladno zakazanim terminima

Prijenos znanja i razvoj društvenih potencijala

Što se tiče projekta Civitates u kojem je nositelj Kuća ljudskih prava, a Zelena akcija partner, u ovom je izvještajnom razdoblju počela pripremljena je i provedena vrlo uspješna kampanja za civilno društvo. Također, provedene su i određene aktivnosti vezanih za SLAPP, što je jedna od tema kojom se zajednički u sklopu projekta bave KLJP i ZA, a što su formiranje radne grupe OCD-a koji prate tu temu, kao i sastanci te grupe na kojima su se razmjenjivale informacije i planirale buduće zajedničke aktivnosti.

Savjet za razvoj civilnog društva

U ovom izvještajnom razdoblju nije bilo sjednica Savjeta za razvoj civilnog društva, a i kolegici Leljak Gracin je završio mandat, budući da su izabrani novi predstavnici organizacija civilnog društva u ime Zelenog foruma. Iako nakon 12 godina, kolegica više neće formalno biti članica Savjeta, pružat će podršku i savjete kolegicama iz Zelenog foruma u nadolazećem periodu.

Civitates

11. listopada 2023. godine kolegica Leljak Gracin sudjelovala je na susretu Odbora za zaštitu okoliša i prirode, Odbora za poljoprivredu i Odbora za europske poslove s povjerenikom Europske komisije za okoliš, oceane i ribarstvo g. Virginijusom Sinkevičiusom.

12. listopada 2023. godine kolegica Leljak Gracin i kolega Tomac sudjelovali su na tematskoj sjednici Odbora za zaštitu okoliša i prirode na temu „Klimatsko energetske politike u kontekstu ažuriranja Integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana Republike Hrvatske za razdoblje od 2021. do 2030. (NECP)“.

18. prosinca 2023. kolegica Leljak Gracin sudjelovala je na sjednici Odbora za zaštitu okoliša i prirodu na kojoj se raspravljalo o pitanju održavanja tematskih sjednica vezanih za incidente u gospodarenju otpadom kao što su slučaj Drava International u Osijeku i Jakuševac u Zagrebu, odnosno o konkretnim datumima održavanja, kao i samom smjeru tih sjednica. Također, tema je bila i općenito Strategija gospodarenja otpadom RH, te problemi u implementaciji iste.

20. prosinca kolegica Leljak Gracin sudjelovala je na zajedničkoj sjednici Odbora za zaštitu okoliša i prirodu i Odbora za gospodarstvo Hrvatskoga sabora na kojoj se raspravljalo o Prijedlogu za iskazivanje povjerenja Damiru Habijanu za obavljanje dužnosti ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.

Aktivistička grupa ZA započela je planiranje 11. Okolišnog filmskog festivala, nakon što je nekoliko članova i članica uspješno predalo projekt na natječaj Snaga Solidarnosti.

Jesenski eko seminar Zelene akcije trajao je od 7. studenog do 10. prosinca, a sastojao se od 10 predavanja s novim i aktualnim temama i aktivističke vikend-radionice. Bilježimo 128 dolazaka na predavanja građana i građanki kao i 10 prijava na vikend radionicu, planirana za 9. i 10. prosinca, koja se morala odgoditi za siječanj zbog iznenadne bolesti voditeljice radionice.

Od 18.-24.9.2023. u sklopu REST_ART projekta, 3 predstavnice Zelene akcije sudjelovale su na treningu za mlade u Mostaru koji je organizirala Agencija lokalne demokratije Mostar. Na treningu je sudjelovalo 18

sudionika iz 6 zemalja koji su se okupili kako bi zajedno potaknuli na promjenu. Ujedinjujući svoja različita podrijetla i perspektive za naš zajednički cilj – očuvanje okoliša.

<https://zelena-akcija.hr/hr/vijesti/trening-za-mlade-u-mostaru>

Od 16.-20.10.2023. u sklopu REST_ART projekta, Zelena akcija je ugostila 10 sudionika_ca iz partnerskih organizacija na studijskom posjetu Zagrebu i Zelenoj akciji.

Tijekom pet dana studijskog posjeta Zagrebu, predstavili smo svoj aktivistički rad i na koji način koristimo umjetnost kao medij u osmišljavanju uličnih akcija, prosvjeda i kampanja.

<https://zelena-akcija.hr/hr/vijesti/studijski-posjet-zagrebu>

Od 19.-21.12.2023. u Kairu u Egiptu, u sklopu projekta REST_ART dvije predstavnice Zelene akcije sudjelovale su na mid-term partnerskom sastanku i evaluaciji dosadašnjih aktivnosti i postignuća projekta te u planiranju novih aktivnosti.

Zelena akcija / FoE Croatia šalje svoje zaposlenike, aktivistkinje i stalne stručne suradnike na tečajeve mobilnosti u području obrazovanja odraslih. Tečajevi se provode u sklopu projekta Erasmus Akreditacija u razdoblju od 2021. do 2027. godine.

Od 23.do 30. rujna 2023. Hrvoje Radovanović je sudjelovao na treningu pod nazivom "Strategy". Ovaj trening doprinosi trećem cilju Erasmus plana usmjerenom na razumijevanje, alate i metodologiju za osmišljavanje i dizajn treninga i edukacija na temu strateških i održivih pristupa, posebno kao potpore u održavanju kontinuiteta aktivnog građanstva. Osim toga, nudi pedagogiju i metodologiju o strategiji i podršci za voditelje kao i za izgradnju potpore građanima u postizanju svojih ciljeva. U sklopu trećeg cilja održana su još dvije mobilnosti za četiri sudionika. Prvi na temu Transformative Organising with Frontline Communities koji je trajao od 11.-18.11.2023. i drugi na temu Framing and Narrative od 9.-16.12.2023.

Što se tiče ponovne uporabe, nastavili smo na društvenim mrežama redovito objavljivati i edukativne objave o prednostima sustava za ponovnu uporabu te dobrim praksama.

Sudjelovali smo na sastancima zadruge Humana Zagreb, čija smo aktivna članica, te nastavili prikupljati tekstil u kontejneru Humane kojeg smo postavili u dvorišnom prostoru Zelene akcije.

Nastavili smo sa provođenjem aktivnosti u dva nova projekta na temu REUSE (CERV i TORP).

U sklopu tih projekata nastavili smo i sa organizacijom aktivnosti razmjene odjeće te smo organizirali nekoliko razmjena tzv. SWAP PARTY.

U 11. smo mjesecu organizirali i aktivnost 'Dani održive mode' sa nizom događanja – razmjena odjeće, radionica upcycle tekstila, modna revija, filmska projekcija, performans i presica za medije.

Što se tiče mreže Justice and Environment, u ovom izvještajnom razdoblju sudjelovali smo na sastancima upravnog odbora, na sastancima vezanim za pojedine teme kojima se mreža bavi u sklopu projekta LIFE, a to su pitanjima provedbe Arhuške konvencije, klime i energetike te različitim postupcima utjecaja na okoliš. Kolegica Leljak Gracin koordinira tematsku grupu koja se bavi okolišnim postupcima i predsjednica je mreže dok se kolegica Šarić bavi komunikacijskim aktivnosti mreže. U rujnu smo predali projektni prijedlog za 2024. godinu koji nam je odobren u ovom izvještajnom razdoblju. 28. 11. 2023. godine, u sklopu projekta Life koji provodimo s tom mrežom održali smo online događanje na temu sudjelovanja javnosti u raznim okolišnim postupcima, a što smo pripremili u suradnji s još jednom mrežom kojoj smo član, EEB i događanje je bilo vrlo uspješno. Također, 30.11. imali smo monitoring posjetu vezanu za provedbu ovogodišnjeg projekta na kojem je sudjelovala kolegica Leljak Gracin, a koja je vrlo uspješno obavljena.

Kolege Bernard Ivčić i Željka Leljak Gracin u ime Zelene akcije sudjelovali su na skupštini Zelenog foruma koja je održana 23. i 24. 11.2023. godine na imanju Kezele, nedaleko od Ivanić Grada. Na skupštini su prisutne članice predstavile najvažnija postignuća i događanja iz protekle godine, te su se zajednički planirale aktivnosti za 2024. godinu.

Također, spomenuti kolege redovito sudjeluju na mjesečnim sastancima koordinacije Zelenog foruma na kojima se raspravlja o raznim temama, prati napredak po pojedinim temama, planiraju zajedničke aktivnosti, a ponekad i projekti, razmjenjuju informacije o okolišnim i drugim temama i slično. Isto tako, 21. prosinca 2023. godine isti kolege su sudjelovali na detaljnom planiranju zajedničkih aktivnosti Zelenog foruma, a tom je prilikom i napravljena evaluacija aktivnosti iz prošle godine i podijeljene teme, odnosno zadaci za narednu godinu.

Kolegica Leljak Gracin 25. listopada 2023. održala je online predavanje na temu tzv. SLAPP postupaka predstavnicima okolišnih organizacija i inicijativa iz BiH, te sudjelovala i u cjelodnevnom događanju na tu temu. Kolegica je predstavila situaciju i postojeće trendove oko strateških postupaka protiv okolišnih aktivista_kinja i udruga radi njihovog aktivizma u EU, kao i u RH, te dala primjere iz prakse i same Zelene akcije i iz drugih zemalja.

Od 1.9.2023. – 31.12. 2023. Zeleni telefon zaprimio je 360 prijava građana. Najviše prijava iz kategorije otpad, 110.

Dana 10.11.2023. predstavili smo javnosti mobilnu aplikaciju Pametni Zeleni telefon. Aplikacija se može preuzeti na Google Play-u i App Store-u.

Bazična aktivnost Info centra

I u razdoblju od početka rujna 2023. pa do kraja godine Info centar Zelene akcije nastavio je vršiti svoju funkciju ostvarivanja direktnog kontakta sa građanima. Upute koje su građani upućivali Zelenoj akciji voditelj Info centra prosjeđivao je voditeljima pojedinih programa u Zelenoj akciji (u slučaju kompleksnijih pitanja koja se tiču tema kojima se ti programi bave), Zelenom telefonu Zelene akcije (u slučaju prijava pojedinačnih problema i šteta u okolišu od lokalnog značaja) ili bi na njih odgovarao sam (u slučaju općenitih, manje kompleksnih pitanja vezanih uz rad Zelene akcije i teme kojima se ona bavi). Informacije su pružane prvenstveno e-mailom i telefonski. U prosjeku su ostvarena 3 do 4 takva kontakta dnevno.

Biciklopopravljaona

Biciklopopravljaona, jedinstveni volonterski biciklistički servis u kojem svi zainteresirani građani mogu - uz pomoć dežurnih volontera te uz osobno sudjelovanje - popraviti svoj bicikl, nastavila je s radom i u ovom razdoblju. Biciklopopravljaona je bila otvorena građanima u uobičajenom terminu, svaki četvrtak od 17:00 do 20:00, osim 28. prosinca. U tih 16 termina u knjizi gostiju Biciklopopravljaone zabilježeno je 135 pojedinačnih popravaka.

Također, nastavljena je aktivnost doniranja bicikala onima koji si ih ne mogu sami priuštiti. Građani su bicikle donirali Zelenoj akciji, volonteri Biciklopopravljaone su ih popravljali (u posebnom terminu svakog utorka od 17:00 do 20:00), nakon čega su distribuirani korisnicima. Bicikli su korisnicima distribuirani u suradnji s drugim udrugama i humanitarnim inicijativama, ali i direktno (naročito kada je riječ o tražiteljima azila smještenim u hotelu Porin, koji su nas i u ovom izvještajnom razdoblju posjećivali u velikom broju). U ovom izvještajnom razdoblju donirali smo čak 77 bicikala, a u njihovoj distribuciji krajnjim korisnicima ostvarili smo suradnju s Isusovackim centrom za Izbjeglice, Rehabilitacijskim Centrom za stres i traumu i drugima.

25 volontera i volonterki Biciklopopravljaone je u ovom izvještajnom razdoblju ostvarilo 426 volonterskih radnih sati.

U ovom izvještajnom razdoblju Biciklopopravljaona je ostvarila nekoliko gostovanja, tj. bicikli su građanima popravljani na događanjima izvan naših prostorija: 19 rujna smo bicikle popravljali u Masarykovoju ulici u Zagrebu, u sklopu aktivnosti koje je povodom tjedna mobilnosti provodio Grad Zagreb; 23. rujna smo u organizaciji Mjesnog odbora S.S. Kranjčević i osnovne škole Kralja Tomislava, a povodom tjedna mobilnosti, održali radionicu zamjene gume na biciklu za učenike spomenute škole.

Biciklopopravljaona je bila spominjana i u medijima: dulju video reportažu iz Biciklopopravljaone objavio je portal Vida.

Biciklopopravljaona je bila aktivna i na društvenim mrežama. Od 1.9. do 31.12.2023. njene Facebook stranice bilježe 31 objavu, 15.410 posjetitelja i 1.500 "interakcija sa sadržajem" (klikova, lajkova itd.).

Projekt Towards Communities of Reuse Practice (TORP)

Projekt TORP je osmišljen s ciljem podizanja kapaciteta partnerskih organizacija za bolje razumijevanje važnosti ponovne uporabe u širem kontekstu prijelaza na kružno gospodarstvo. Također, cilj je prijenos znanja i vještina potrebnih za izvođenje pojedinih konkretnih praksi ponovne uporabe koje uključuju pripadnike lokalne zajednice kao aktivne sudionike - poput volonterskih servisa za bicikle, zabava razmjene i popravaka odjeće te događaja na kojima se popravljaju mali kućanski aparati i ostali (manji) kućanski predmeti. Svaka od partnerskih organizacija ima značajno iskustvo u provođenju jedne od spomenutih praksi, a u sklopu projekta prenijet će ga na druge dvije organizacije. Također, u sklopu projekta bit će objavljena publikacija o ponovnoj uporabi za građane te priručnik o organizaciji aktivnosti ponovne uporabe u zajednici, namijenjen udrugama.

Jedna od novih praksi koje je Zelena akcija trebala usvojiti, odnosno usavršiti kroz ovaj projekt, je organizacija događaja na kojima volonteri popravljaju male kućanske aparate i druge manje predmete i uređaje, uz sudjelovanje i asistenciju njihovih vlasnika (u mnogim zemljama su takva događanja poznata i kao repair cafei). Uz mentorstvo partnerske organizacije iz Grčke organizirali smo dvije takve pilot radionice

(17.11. i 15.12.) koje smo odlučili zvati Popravimo zajedno! Rezultati provođenja ovih radionica su za sada vrlo ohrabrujući. Vjerojatno najvažnije postignuće je to da smo uspjeli okupiti tim od pet vrlo motiviranih volontera te je vrlo izvjesno da ćemo u 2024. godini radionice Popravimo zajedno! održavati redovito, u početku vjerojatno jednom mjesečno. Na dosad održane dvije radionice sudjelovalo je 18 građana, a popravljeno je oko 80% donesenih uređaja. Radionice Popravimo zajedno! izazvale su i značajan interes medija. Najveće postignuće u tom pogledu jest dvadesetominutno gostovanje Eugena Vukovića, voditelja projekta TORP, u emisiji Zelena linija koja je na 4. programu HTV-a emitirana 30. studenog.

Također, u sklopu projekta TORP dvoje je zaposlenika i dvoje volontera Zelene akcije sudjelovalo u petodnevnom studijskom posjetu Grčkoj (od 23. do 27.10.). Posjet je pripremila grčka partnerska organizacija ECOREC i sastojao se od upoznavanja s različitim projektima ponovne uporabe na širem području Atene, a koje provode najrazličitiji subjekti - od udruga, preko škola i komunalnih poduzeća do privatnih firmi. Dobar uvid u sadržaj posjeta može se dobiti u članku objavljenom na portalu h-alter.

Potpredsjednica Zelene akcije sudjelovala je na dvogodišnjoj skupštini mreže Friends of the Earth International koja se održala u lipnju u SAD-u. Sudjelovalo je oko 100 ljudi iz 40-ak zemalja svijeta.

U ovom smo period bili aktivni i na projektu Civitates te je voditeljica komunikacija Zelene akcije koordinirala i provela online kampanju osvještavanja javnosti o pozitivnim doprinosima civilnog društva. Poseban fokus kampanje je bio na mladima pa su glavni alati bili Instagram i TikTok. Osim 2 kratke animacije o radu civilnog društva i njegovom financiranju, kroz malo više od dva tjedna kampanje, dijeljene su brojne infografike i videa koja su snimili mladi, govoreći o važnosti udruga i njihovoj osobnoj angažiranosti.

Voditeljica komunikacija je također održala poludnevnu radionicu o kampanjama na društvenim mrežama za udruge civilnog društva, a koja je organizirana u sklopu projekta CommLab kojeg provodi Centar za mirovne studije. To je dio nove neformalne platformu udruga koje daju podršku u komunikacijama.

Dvoje zaposlenika Zelene akcije organiziralo je dvodnevnu radionicu o osnovama javnog djelovanja u Belišću kako bi pomogli lokalnoj inicijativi u lokalnim kampanjama.

11.7.2023. Željka Leljak Gracin sudjelovala je kao vanjska članica Odbora za zaštitu okoliša i prirode Hrvatskoga sabora na zajedničkoj sjednici s Odborom za europske poslove. Na toj su sjednici predstavnici Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja podnijeli Izvješće s rasprave o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o obnovi prirode sa sastanka ENVI. Kolegica Leljak Gracin izložila je stav ZA, ali i ostalih okolišnih udruga o potrebu Uredbe o obnovi prirode te apel da saborski zastupnici zauzmu stajalište kako je potrebno dalje raditi na prijedlogu Uredbe (jer je postojala mogućnost da se povuče iz procedure) jer više nego ikada svjedočimo klimatskim promjenama i krajnje je vrijeme da poduzmemo ozbiljne korake zaštite i unapređenja.

Projekt s UfU

U sklopu projekta 'Novi instrumenti za suradnju s institucijama u pitanjima okoliša u Hrvatskoj', kojeg provode Zelena akcija i UfU iz Berlina, koji ima za cilj modernizaciju alata za sudjelovanje javnosti, tijekom ovog izvještajnog razdoblja najviše vremena smo se bavili pripremom novog digitalnog alata pod nazivom "Pametni Zeleni telefon", odnosno testirali smo novu mobilnu aplikaciju, te radili na usavršavanju iste s tvrtkom koja nam je izrađuje. Također, pripremali smo, zajedno s partnerima iz Njemačke, mini reklamu kampanju za samu aplikaciju kao i dogovarali detalje javnog događanja koji ćemo imati kada aplikacija bude potpuno spremna za korisnike, što je planirano za mjesec studeni ove godine.

Justice and Environment

Što se tiče mreže Justice and Environment, u ovom izvještajnom razdoblju sudjelovali smo na sastancima upravnog odbora, na sastancima vezanim za pojedine teme kojima se mreža bavi u sklopu projekta LIFE, a to su pitanjima provedbe Arhuške konvencije, klime i energetike te različitim postupcima utjecaja na okoliš. Kolegica Leljak Gracin koordinira tematsku grupu koja se bavi okolišnim postupcima i predsjednica je mreže dok se kolegica Šarić bavi komunikacijskim aktivnosti mreže. Tijekom ljeta planirali smo i pripremali i projektni prijedlog za 2024. godinu budući da je rok za to krajem rujna ove godine.

U prošlom izvještajnom razdoblju već smo izvijestili kako je Željku Leljak Gracin postala članica Što se tiče rada Savjeta za ljudska prava Pučke pravobraniteljice, kolegica Leljak Gracin sudjelovala je na sjednici Savjeta održanoj 5. lipnja 2023. gdje se detaljnije razgovaralo o pojedinim temama, kao što su, između ostalog, položaj aktivista_kinja u RH te razni SLAPP postupci protiv njih, kao i novinara. Tom je prilikom dogovoren i rad na pojedinačnim temama i moguća suradnja na području zaštite okoliša.

19. svibnja 2023. Željka Leljak Gracin sudjelovala je na radionici zatvorenog tipa organiziranoj od strane posebnog izvjestitelja za okolišne aktiviste Michela Frosta (Special Rapporteur on Environmental Defenders under the Aarhus Convention). Na radionici je sudjelovalo oko 30-tak predstavnika raznih okolišnih organizacija, mahom aktivista-kinja koji su samo izloženi raznim štetnim postupcima radi svojeg rada, te je kolegica tamo predstavila i neke slučajeve same Zelene akcija, kao što je tužba Razvoj golfa protiv nas radi uvrede. Na sastanku je sudjelovala i predstavnica Ureda pučke pravobraniteljice iz RH.

Kolegice Leljak Gracin i Mileta sudjelovale su na trodnevnoj praktičnoj radionici izgradnje narativa o ljudskim pravima i progresivnom civilnom društvu, 4-6. srpnja 2023. godine u sklopu projekta Novi početak-sektorske inovacije koji provodi CMS uz partnerstvo KLJP i drugih.

U sklopu Erasmus plus projekta REST_ART u kojem je Zelena akcija partner, 5 aktivistkinja Zelene akcije sudjelovalo je na razmjeni mladih (Youth Exchange) u grčkom gradu Stratoni u razdoblju od 2. do 8. lipnja tijekom koje su osmišljavali načine kako plastičnom otpadu dati veću vrijednost korištenjem umjetnosti kao medija.

<https://zelena-akcija.hr/hr/vijesti/razmjena-mladih-u-grckoj>

3. srpnja 2023., a koji je ujedno i Međunarodni dan bez plastičnih vrećica u sklopu istog projekta kao follow up održali smo Umjetnički javni performans o problemu i posljedicama jednokratne plastike. Ovim putem podržana je i dugoročna kampanju Zelene akcije "Srpanj bez plastike".

<https://zelena-akcija.hr/hr/vijesti/umjetnicki-javni-performans-o-problemu-i-posljedicama-jednokratne-plastike>

U sklopu Erasmus plus projekta ISELE u kojem je Zelena akcija partner, izdali smo Priručnik "Ususret vođenoj pedagogiji - Priče, pouke i nadahnuće od strane trenera, za trenere" koji je nastao kao istinski zajednički rad svih partnera na projektu (Zelena akcija, LABO, ECON, ULEX).

https://zelena-akcija.hr/system/document/1327/doc_files/original/Priru%C4%8Dnik_ususret_vo%C4%91enoj_pedagogiji.pdf

U sklopu Erasmus plus akreditacije za odrasle koju je Zelena akcija dobila na 5 godina (2022-2027) poslali smo 4 zaposlenice i volonterke.

Od 6. do 14. svibnja, Sunčica i Mirjana sudjelovale su na treningu pod nazivom "Transformative Pedagogy" koji doprinosi trećem cilju Erasmus plana. Nakon sudjelovanja na edukaciji Transformative Pedagogy u sklopu Erasmus+ programa održanoj od 16. do 14. svibnja 2023., Mirjana i Sunčica su osmislile i održale radionicu o svjesnoj suradnji na kojoj su podijelile dio stečenog znanja i iskustva. Radionicu su održale 26. lipnja 2023. godine sa zaposlenicima i aktivistima Zelene akcije.

Od 13. do 20. svibnja, Antonia i Elizabeta sudjelovale su na treningu pod nazivom "Organizing for Leaderful Movements". Ovaj trening doprinosi trećem cilju Erasmus plana usmjerenom na razumijevanje, alate i metodologiju za osmišljavanje i dizajn treninga i edukacija na temu strateških i održivih pristupa, posebno kao potpore u održavanju kontinuiteta aktivnog građanstva.

<https://zelena-akcija.hr/hr/projekti/erasmus-akreditacija>

U ovom razdoblju smo primili smo i obradili 350 prijava građana. Naravno, kategorija otpad je i dalje na prvom mjestu. Tu ću samo spomenuti spalionicu na Rebru, naime Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, donijelo je Rješenje o obustavljanju postupka procjene utjecaja na okoliš (u prilogu), što smatramo velikim uspjehom. Što se tiče aplikacije za mobilni, tijekom kolovoza imali smo testnu fazu, skupili smo sve nedostatke i prigovore i sada informatičari rješavaju probleme. Dana 7.6. imali smo i sastanak Steering grupe na kojem smo ih upoznali sa svime što smo radili.

Biciklopopravljajona

Biciklopopravljajona, jedinstveni volonterski biciklistički servis u kojem svi zainteresirani građani mogu - uz pomoć dežurnih volontera te uz osobno sudjelovanje - popraviti svoj bicikl, nastavila je s radom i u ovom razdoblju. Bciklopopravljajona je bila otvorena građanima u standardnom terminu svaki četvrtak od 17:00 do 20:00, osim na državni praznik 22.6. i tijekom kolovoza - zbog smanjenog priljeva korisnika i nedostupnosti većine volontera u sezoni godišnjih odmora. U 12 termina u kojima je Bciklopopravljajona bila otvorena njena knjiga gostiju bilježi 193 pojedinačna popravka.

Također, nastavljena je aktivnost doniranja bicikala onima koji si ih ne mogu sami priuštiti. Građani su donirali bicikle Zelenoj akciji, volonteri Bciklopopravljajone su ih popravljali, a nakon toga smo ih distribuirali

primateljima. Bicikli su primateljima distribuirani u suradnji s drugim udrugama i humanitarnim inicijativama, kao i direktno (naročito kada je riječ o tražiteljima azila smještenim u hotelu Porin, koji su nas posjećivali u velikom broju). U izvještajnom razdoblju donirali smo 73 bicikla.

Biciklopopravljaona je u ovom razdoblju završila provođenje tečaja popravljavanja bicikala. Podsjetimo, tečaj popravljavanja bicikala oglašen je početkom godine, a interes za njega nadmašio je sva očekivanja. Putem on-line obrasca zaprimljeno je 105 prijava, od kojih je u užu izbor odabrano 40 kandidata s kojima su obavljani intervjui uživo. U konačnici je za sudjelovanje u tečaju odabrano 10 sudionika_ca od kojih su 7 bile žene. Tečaj je uključivao i obveznu praksu - sve sudionice_i tečaja bile su dužne barem jednom u dva tjedna sudjelovati na redovnim terminima četvrtkom (kada je Biciklopopravljaona otvorena za javnost) ili utorkom (kada se popravljaju donirani bicikli namijenjeni onima koji si bicikl ne mogu sami priuštiti). 12. srpnja je održana finalna, 23. radionica tečaja. Tečaj je uspješno završilo 7 polaznica koje su već počele volontirati. S obzirom da su sve polaznice koje su uspješno završile tečaj (i već počele volontirati) žene, značajno je popravljena rodna ravnoteža u redovima volontera Biciklopopravljaone.

Kao i do sada, Biciklopopravljaona je bila aktivna i na društvenim mrežama - njene Facebook stranice doprijele su do više od 19.000 posjetitelja (bez plaćanja oglasa), što je rezultiralo s 3132 "reakcije" (od čega 2867 "likeova", 167 komentara i 98 "shareova").

Biciklopopravljaona je 11.6. sudjelovala na Jedinstvenoj vrtnoj zabavi, događaju koju je u prostoru ispred bivše tvornice Jedinstvo, na Savskom nasipu, organizirala udruga Pogon. Također, 8.7 je u Puli gostovala, u sklopu festivala ponovne uporabe kojeg je organizirala udruga Zelena istra.

25 volontera_ki Biciklopopravljaone odradilo je u proteklom razdoblju 442 volonterska radna sata. Detaljniji prikaz distribucije volonterskih radnih sati s obzirom na dob i spol volontera i volonterki može se pronaći u tablici niže.

Projekt TORP je osmišljen s ciljem podizanja kapaciteta partnerskih organizacija za bolje razumijevanje važnosti ponovne uporabe u širem kontekstu prijelaza na kružno gospodarstvo. Također, cilj je prijenos znanja i vještina potrebnih za izvođenje pojedinih konkretnih praksi ponovne uporabe koje uključuju pripadnike lokalne zajednice kao aktivne sudionike - poput volonterskih servisa za bicikle, zabava razmjene i popravaka odjeće te događaja na kojima se popravljaju mali kućanski aparati i ostali (manji) kućanski predmeti. Svaka od partnerskih organizacija ima značajno iskustvo u provođenju jedne od spomenutih praksi, a u sklopu projekta prenijet će ga na druge dvije organizacije. Također, u sklopu projekta bit će objavljena publikacija o ponovnoj uporabi za građane te priručnik o organizaciji aktivnosti ponovne uporabe u zajednici, namijenjen udrugama.

Provedba projekta započela je u drugoj polovici prošle godine. U ovom izvještajnom razdoblju dvoje naših zaposlenika i jedna volonterka na projektu sudjelovali su u studijskom posjetu Novom Sadu, kojeg je organizirao Volonterski centar Vojvodine, partnerska organizacija u projektu. U Novom Sadu smo se upoznali s primjerima dobre prakse prevencije i ponovne uporabe otpada od tekstila. U ovom izvještajnom razdoblju nastavljen je i rad na pripremi publikacije o ponovnoj uporabi za građane, predstavnica partnerske organizacije iz Grčke održala je on-line prezentaciju o organizaciji događaja popravljavanja malih kućanskih aparata zajedno s građanima, a održana su i tri projektna sastanka.

Na društvenim mrežama smo građane/ke redovito informirali o svim novostima vezanim za jednokratnu plastiku. Također, savjetovali smo organizacije o mogućnostima smanjenja korištenja jednokratne plastike u njihovom djelovanju.

Bili smo i gosti mnogobrojnih radijskih i TV emisija na temu smanjenja otpada i jednokratne plastike.

Što se tiče ponovne uporabe, nastavili smo na društvenim mrežama redovito objavljivati i edukativne objave o prednostima sustava za ponovnu uporabu te dobrim praksama.

Sudjelovali smo na sastancima zadruge Humana Zagreb, čija smo aktivna članica, te nastavili prikupljati tekstil u kontejneru Humane kojeg smo postavili u dvorišnom prostoru Zelene akcije.

Nastavili smo sa provođenjem aktivnosti u dva nova projekta na temu REUSE (CERV i TORP). U sklopu CERV (Communities go circular) projekta za Svjetski dan zaštite okoliša smo organizirali 1. hrvatski festival ponovne uporabe koji je bio odlično posjećen (više od 200 ljudi).

U sklopu Erasmus+ projekta "Towards communities of reuse practice" (TORP) su četiri osobe (kombinacija zaposlenika i volonterstva Zelene akcije) posjetile Novi Sad u sklopu studijskog putovanja kako bi se dodatno obrazovali na temu prakse smanjenja nastanka otpada od tekstila u zajednici. Prilikom studijskog posjeta održali smo i partnerski sastanak.

<https://zelena-akcija.hr/hr/vijesti/studijsko-putovanje-u-novi-sad>

Nadalje, nastavili smo s organizacijom događaja razmjene odjeće, obuće i modnih dodataka s ciljem smanjenja nastanka otpada te smanjenja potrošnje.

Po prvi puta smo surađivali s LGBTIQ+ udrugama ZA-Pravo, Dugine obitelji i KolektIRV te smo povodom Mjeseca ponosa organizirali prvi ikada hrvatski LGBTIQ+ Swap party s ciljem promocije i izgradnje zajednice oko kulture ponovne uporabe te specifičnim ciljem solidarnosti, stvaranja sigurnijeg prostora, razbijanja binarnosti i stereotipa te osnaživanja veza između okolišnog i LGBTIQ+ aktivizma, kao i nezavisne kulturne i aktivističke scene.

<https://zelena-akcija.hr/hr/vijesti/lgbtiq-swap-party-povodom-mjeseca-ponosa-2023>

Prije završetka ljetne sezone, organizirali smo i ljetno izdanje događaja razmjene odjeće, obuće i modnih dodataka kako bi se stanovništvo opremilo za ljetne avanture bez nepotrebne kupovine i posezanja za konzumerističkim obrascima ponašanja, te očistilo svoje ormare od nepotrebnih stvari.

<https://zelena-akcija.hr/hr/vijesti/swap-party-vol-14-zelena-akcija-spremne-za-plazu>

U sklopu projekta JEDRO sudjelovali smo na partnerskim sastancima, u organizaciji okruglog stola o gospodarenju otpadom, prikupljali dokumentaciju za dijelove projekta koji se tiču gospodarenja otpadom i sudjelovali u pisanju stručnih radova.

Što se edukacije tiče, nastavili smo aktivno razvijati facebook platformu Zero Waste Croatia Network na kojoj svakodnevno informiramo građane/ke o načinima smanjenja otpada, dobrim praksama, uspjesima gradova i općina, ali i o štetnim projektima koji se planiraju u RH i šire.

Uz sve navedeno, sudjelovali smo u djelovanju raznih međunarodnih mreža kojih je Zelena akcija članica, kao što su Zero Waste Europe, Break Free From Plastic, Friends of the Earth Europe, IPEN, te European Environmental Bureau, u kojima sudjelujemo u radu raznih radnih grupa za gospodarenje otpadom, kao i u koordinacijskim tijelima.

U suradnji s Art Parkom Zagreb u Parku Ribnjak održali smo niz edukativnih aktivnosti za stanovništvo s ciljem informiranja i edukacije o štetnosti jednokratne plastike te promocije sustava za ponovnu uporabu kao rješenja. <https://zelena-akcija.hr/hr/vijesti/srpanj-bez-plastike-u-art-parku-2023>

Edukativne aktivnosti uključile su postavljanje izložbe Plastika naša svagdašnja, edukativni kviz o jednokratnoj plastici s vrijednim nagradama te atraktivan ARTivistički performans Žonglerska kružna ekonomija, uz završetak s projekcijom filma Priroda: Sva prava pridržana.

<https://zelena-akcija.hr/hr/vijesti/odrzan-srpanj-bez-plastike-u-art-parku>

U ovom smo period bili aktivni i na projektu Civitates koji se tiče promocije rada udruga. Održali smo 2 projektna sastanka, odradili pripremu i proveli fokus grupu s mladima te smo odradili druge pripremne radnje za potrebe kampanje koja je planirana za jesen.

Krajem srpnja smo dali izjavu medije zbog činjenice da je ministar blokirao Zelenu akciju na Twitteru – javnoj platformi za komuniciranje.

Komunikacija Zelene akcije na svim njenim platformama (društvene mreže, web stranica, mailing liste, mediji) održavala se redovito, uz koordinaciju voditeljice komunikacija te pomoć nove asistentice. Voditeljica komunikacija se također uključila u novu neformalnu platformu udruga koje daju podršku u komunikacijama pa je tako održan 1 online sastanak ako priprema za radionice koje će se održati tokom rujna i listopada. Dodatno, sudjelovala je na intenzivnoj trodnevnoj radionici o kampanjama, formiranju narativa i komunikacija na temelju vrijednosti, a koju je organizirao Centar za mirovne studije. Također, dvoje zaposlenika ZA je nastavilo biti aktivno u radu Platforme Upgrade te smo sudjelovali na jednom sastanku na kojem su se planirale daljnje aktivnosti u zajedničkim projektima.

U siječnju Aktivistička grupa Zelene akcije izdala je, u sklopu projekta JEKA, "Aktivističku kuharicu - priručnik za klimatski aktivizam" koja obuhvaća tridesetogodišnje iskustvo Zelene akcije u planiranju i izvedbi aktivističkih praksi, kao i osnivanju i vođenju lokalnih aktivističkih grupa. Kuharica je pisana participativno među članovima Aktivističke grupe te je, osim što je dostupna online, dosad zatražen i poslan fizički primjerak na adrese 14 udruga, grupa i knjižnica iz Hrvatske.

Od 1.1.2023. počeo je novi Erasmus + projekt nazvan "REST-ART" u kojem je Zelena akcija partner, a voditelji su iz Grčke organizacije USB. U projektu su planirane studijski posjeti i razmjena znanja partnera na temu plastike i usvajanja dobrih praksi za smanjenje i upravljanje plastičnim otpadom. U sklopu projekta

održan je 1. partnerski kick off sastanak od 23.-24.2.2023. u Solunu u Grčkoj na kojem su sudjelovale dvije zaposlenice Zelene akcije koje će biti uključene u provedbu projekta.

<https://zelena-akcija.hr/hr/projekti/rest-art-podizanje-svijesti-o-odrzivom-okolisu-kroz-umjetnost/info>

Od 12. - 15. travnja Aktivistička grupa Zelene akcije održala je 10. Okolišni filmski festival u kinu Kinoteka. Program se sastojao od 21 dugometražnog i kratkometražnog filma, tri razgovora, tri radionice, glazbenog otvorenja i umjetničkog performansa, a tema festivala bila je ekofeminizam. U 4 dana programa prema izdanim kartama Kinoteke i posjetiteljima radionica festival je posjetilo preko 600 ljudi.

U ožujku smo također sudjelovali na konferenciji "Power to the People" u Beču koju je posjetilo stotine ljudi iz cijele Europe pa i šire. Ovaj je događaj organizirana povodom velike godišnje Europske plinske konferencije, na kojoj se odlučuje o budućnosti europske opskrbe energijom. Na toj konferenciji sudjeluju sve velike plinske tvrtke koje trenutno ostvaruju rekordne profite, dok mnogi ljudi krpaju kraj s krajem.

Nastavili smo aktivno sudjelovati na online sastancima i radionicama europskih mreža koje se bave plinom poput Friends of the Earth Europe (4 sastanka), Beyond Gas (sastanak i webinar).

Predstavnica Zelene akcije je u siječnju gostovala u emisiji Al Jazeera-e na temu klimatskih migracija i izbjeglica. U travnju je povodom Dana planeta Zemlje gostovala na Mreži TV općenito na temu zaštite okoliša te dala intervju za politički magazin Obzor u okviru Večernjeg lista.

Predstavnica Zelene akcije je sudjelovala na online radionici javnog zagovaranja kojeg je organizirao ACF, kao i na cjelodnevnoj edukaciji organizacije Gong na temu populizma.

Saborski odbor

23.2.2023. Željka Leljak Gracin sudjelovala je kao vanjska članica na sjednici Odbora za zaštitu okoliša i prirode Hrvatskoga sabora na kojoj su teme bile Radni program za razmatranje stajališta Republike Hrvatske za 2023. godinu-prijedlog uvrštavanja prioritetnih prijedloga zakonodavnih i nezakonodavnih akata europske unije te inicijativa europske komisije iz djelokruga odbora za zaštitu okoliša i prirode hrvatskoga sabora u radni program, gdje je.... Također, tema je bio i Prijedlog za održavanje tematske sjednice odbora za zaštitu okoliša i prirode na temu „Deplinifikacija Hrvatske – alternative fosilnom plinu u pojedinim sektorima“; što je publikacija Zelene akcije i što je jednoglasno prihvaćeno.

8. 3. 2023. Željka Leljak Gracin sudjelovala je kao vanjska članica na sjednici Odbora za zaštitu okoliša i prirode Hrvatskoga sabora gdje je, između ostalog bilo predstavljeno Izvješće o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2017. do 2020. godine. Kolegica Leljak Gracin tom je prigodom upozorila je kako treba ozbiljno i alarmantno shvatiti neke od podataka i informacija koje Izvješće sadržava te je naglasila da je za provedbu strateških dokumenata nužno donošenje akcijskih planova kao npr. Akcijskog plana za provedbu Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu. Imajući u vidu važnost navedenog akta ponovljen je ovaj apel te je postavljeno pitanje zašto akt nije izrađen i donesen. Nadalje su izdvojene iz Izvješća neke ocjene i informacije koje upućuju na potrebu djelovanja.

30.3.2023. Željka Leljak Gracin sudjelovala je kao vanjska članica na sjednici Odbora za zaštitu okoliša i prirode Hrvatskoga sabora. Tom je prilikom jedna od točaka dnevnog reda bilo i Stajalište Republike Hrvatske o Prijedlogu Direktive europskog parlamenta i vijeća o zaštiti osoba uključenih u javno sudjelovanje od očito neosnovanih ili zlonamjernih sudskih postupaka ("strateške tužbe protiv javnog sudjelovanja") odnosno tzv. Anti-SLAPP Direktive. Gđa. Leljak Gracin istaknula je važnost predložene Direktive za aktiviste za ljudska prava i okoliš te novinare i naglasila da su okolišni aktivisti izrazito izloženi SLAPP tužbama te da se nažalost posljednjih nekoliko godina uočava taj trend u RH. Riječ je o postupcima koji su izrazito skupi i opterećujući za tuženike te izrazila stav kako bi Stajalište RH trebalo ići u smjeru angažmana da se neki mehanizmi počnu ugrađivati kako bi sud vrlo rano mogao prepoznati da se radi o SLAPP-u, a potrebnim smatra i još veći angažman na zaštiti slobode govora, slobode javnog djelovanja i aktivizma. Stoga je ključno krenuti u izmjene propisa, prvenstveno Zakona o parničnom postupku, ali i druge zakone. Ovdje je izdvojila primjer članka 171. Zakona o zaštiti okoliša (NN br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18) za koji niz godina upozoravaju da bi se trebao brisati jer odvraća od toga da se traže informacije, sudjeluje u postupcima i u konačnici pristupa pravosuđu u pitanjima okoliša.

20.4. 2023. Željka Leljak Gracin i Luka Tomac sudjelovali su na sjednici Odbora za zaštitu okoliša i prirode na kojem je predstavljeno Zbirno izvješća šestog ciklusa međuvladinog panela o klimatskim promjenama (IPCC).

Savjet za razvoj civilnog društva

Što se tiče rada u Savjetu za razvoj civilnog društva kolegica Leljak Gracin je sudjelovala na sjednici Savjeta koja se održala 27. ožujka 2023. u Zagrebu. Kako je vrlo vjerojatno to bila posljednja sjednica ovog saziva Savjeta, kolegica je iskoristila priliku osvrnuti se na rad Savjeta u ovom sazivu, te ga je ocijenila nezadovoljavajućim. Isto tako, u ovom je izvještajnom razdoblju objavljen poziv za novi saziv. te je kolegica pomagala novim kandidatkinjama iz Zelenog foruma oko pripreme prijave. Također, kolegica Leljak Gracin je 27. travnja 2023. sudjelovala na studijskom posjetu delegacije iz Crne gore gdje je govorila o svom iskustvu u Savjetu tijekom 4 mandata.

Projekt s UfU

U sklopu projekta 'Novi instrumenti za suradnju s institucijama u pitanjima okoliša u Hrvatskoj', kojeg provode Zelena akcija i UfU iz Berlina, koji ima za cilj modernizaciju alata za sudjelovanje javnosti, tijekom ovog izvještajnog razdoblja odabrali smo za tvrtku za razvoj novog digitalnog alata pod nazivom "Pametni Zeleni telefon", te je ista započela na izradi mobilne aplikacije. U sklopu tog projekta organizirali smo i radionicu o prostornom planiranju koja se održala u prostorijama Zelene akcije

Justice and Environment

Što se tiče mreže Justice and Environment, sudjelovali smo redovito na sastancima upravnog odbora, a i na provedbi aktivnosti novog projekt LIFE koji će se u 2023. godini baviti pitanjima provedbe Arhuške konvencije, klime i energetike te različitim postupcima utjecaja na okoliš. Ta su 3 područja već posljednjih nekoliko godina u fokusu mreže, a kolegica Leljak Gracin koordinira grupu koja se bavi okolišnim postupcima i predsjednica je mreže. Kolegica je, uz još 2 zaposlenice Zelene akcije zadužene za komunikacijske aktivnosti, sudjelovala i na godišnjem sastanku mreže koji se održao u veljači 2023. godine u Budimpešti.

U prošlom izvještajnom razdoblju već smo izvijestili kako je Željku Leljak Gracin postala članica Savjeta za ljudska prava Pučke pravobraniteljice, te je sudjelovala na 1. sjednici Savjeta održanoj 31. siječnja 2023. Na sjednici su se članovi_ice predstavili, iznijeli svoja očekivanja, te su dogovorene teme i načini rada Savjeta u ovom sazivu.

19. travnja 2023. Željka Leljak Gracin sudjelovala je na radionici koju je organizirao Pravni fakultet u Zagrebu na koji je bila pozvana kao vanjski dionik, stručnjakinja iz područja prava okoliša na predstavljanju teme za doktorski rad iz tog područja.

Od 1.1.2023. - 30.04.2023. Zeleni telefon je primio i obradio 381 prijavu građana, od toga opet najviše iz kategorije otpad, 82 prijave.

Isto tako smo komentirali Studiju na okoliš protiv spalionice na Rebru i pomagali lokalnoj inicijativi sa savjetima.

Pomagali smo i inicijativi iz Kutine protiv gradnje spalionice i učestvovali smo na godišnjoj Skupštini Volonterskog centra.

Također, savjetovali smo i druge udruge i inicijative u mreži Zero Waste Hrvatska koju koordiniramo, a posebice vezano za lokalne kampanje za zaustavljanje projekata regionalnih centara gospodarenja otpadom baziranih na štetnim tehnologijama te za kampanje protiv izgradnje planiranih spalionica otpada. Sudjelovali smo i na okruglom stolu u Saboru na temu centara za gospodarenja otpadom:

<https://www.sabor.hr/hr/press/okrugli-stol-u-organizaciji-zastupnika-marina-miletica>

<https://marinmiletic.hr/interesne-skupine-guraju-zupanijske-centre-za-gospodarenje-otpadom/>

U sklopu teme gospodarenje otpadom u Zagrebu, kao član radne skupine za unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom u Zagrebu, naš je predstavnik sudjelovao na nekoliko sastanaka radne skupine te smo dali svoje prijedloge vezane za provedbu novousvojene Odluke o načinu prikupljanja i naplate odvoza otpada u Zagrebu. Dali smo i niz izjava za medije na temu novog zagrebačkog modela: <https://forum.tm/vijesti/otpac-u-zagrebu-sedam-mjeseci-poslije-7910>

Osim toga, pripremali smo edukaciju za gradsku vlast od strane Zero Waste Europe mreži, o najboljim rješenjima za održivo zbrinjavanje miješanog otpada. Također, nastavili smo s kampanjom informiranja građana i zagovaranja boljeg sustava kroz medijske istupe i putem društvenih mreža.

Što se tiče mreže hrvatskih zero waste gradova i općina koju koordiniramo, savjetovali smo gradove i općine o mogućnostima unaprjeđenja njihovih sustava i izvještavali mrežu Zero Waste Europe.

Također, održali smo sastanke s još nekoliko komunalnih poduzeća zainteresiranih za zero waste certifikaciju (Pula, Velika Gorica) te smo za Grad Pulu i komunalno poduzeće održali edukaciju o zero waste modelu i mogućnostima za implementaciju u Puli.

Također, u sklopu CERV projekta sudjelovali smo na 2. partnerskom sastanku u Sloveniji te na konferenciji o ponovnoj uporabi i popravljanju.

Sudjelovali smo na sastancima zadruge Humana Zagreb, čija smo aktivna članica, te nastavili prikupljati tekstil u kontejneru Humane kojeg smo postavili u dvorišnom prostoru Zelene akcije.

Nastavili smo sa provođenjem aktivnosti u dva nova projekta na temu REUSE (CERV i TORP). U sklopu CERV projekta na 1. Međunarodni zero waste dan 30. ožujka smo organizirali radionicu 'Sam_a svoj majstor' koja je bila vrlo dobro posjećena.

U suradnji sa platformom Upgrade organizirali smo i radionicu popravljanja nefunkcionalnih aparata (repair cafe).

Također, održali smo javni događaj razmjene odjeće, obuće i modnih dodataka u siječnju, veljači, ožujku i travnju.

U sklopu projekta JEDRO sudjelovali smo na partnerskim sastancima, prikupljali dokumentaciju za dijelove projekta koji se tiču gospodarenja otpadom i sudjelovali u pisanju stručnih radova.

Što se edukacije tiče, nastavili smo aktivno razvijati facebook platformu Zero Waste Croatia Network na kojoj svakodnevno informiramo građane/ke o načinima smanjenja otpada, dobrim praksama, uspjesima gradova i općina, ali i o štetnim projektima koji se planiraju u RH i šire.

Uz sve navedeno, sudjelovali smo u djelovanju raznih međunarodnih mreža kojih je Zelena akcija članica, kao što su Zero Waste Europe, Break Free From Plastic, Friends of the Earth Europe, IPEN, te European Environmental Bureau, u kojima sudjelujemo u radu raznih radnih grupa za gospodarenje otpadom, kao i u koordinacijskim tijelima.

U Portugalu smo sudjelovali na godišnjem sastanku Zero Waste Europe mreže i planiranju Mission Zero Academy. <https://www.facebook.com/ZeroWasteCroatiaNetwork/posts/226535183359659>

Bazična aktivnost Info centra

I u razdoblju od početka siječnja do kraja travnja 2023. godine Info centar Zelene akcije nastavio je vršiti svoju funkciju ostvarivanja direktnog kontakta sa građanima. Upite koje su građani upućivali Zelenoj akciji voditelj Info centra proslijeđivao je voditeljima pojedinih programa u Zelenoj akciji (u slučaju kompleksnijih pitanja koja se tiču tema kojima se ti programi bave), Zelenom telefonu Zelene akcije (u slučaju prijave pojedinačnih problema i šteta u okolišu od lokalnog značaja) ili bi na njih odgovarao sam (u slučaju općenitih, manje kompleksnih pitanja vezanih uz rad Zelene akcije i teme kojima se ona bavi). Informacije su pružane prvenstveno e-mailom i telefonski. U prosjeku su ostvarena 3 do 4 takva kontakta dnevno.

Biciklopopravljaona

Biciklopopravljaona, jedinstveni volonterski biciklistički servis u kojem svi zainteresirani građani mogu - uz pomoć dežurnih volontera te uz osobno sudjelovanje - popraviti svoj bicikl, nastavila je s radom i u ovom razdoblju. Biciklopopravljaona je bila otvorena svaki četvrtak od 17:00 do 20:00, osim 5. siječnja. U ovih 16 termina obavljeno je 148 pojedinačnih popravaka.

Također, kao i do sada, nastavljena je aktivnost doniranja bicikala građanima koji si ih ne mogu sami priuštiti. Građani su donirali bicikle Zelenoj akciji, volonteri Biciklopopravljaone su ih popravljali, a nakon toga smo ih distribuirali primateljima. Bicikli su primateljima najčešće distribuirani u suradnji s drugim udrugama i humanitarnim inicijativama. U ovom izvještajnom razdoblju donirali smo 30 bicikala.

Biciklopopravljaona je u ovom razdoblju počela sa provođenjem tečaja popravljanja bicikala. Interes za ovaj vrlo ambiciozan tečaj, zamišljen kao niz od dvadesetičetiri dvoipolsatne radionice koje se održavaju jednom tjedno, od početka veljače do sredine srpnja, nadmašio je sva očekivanja. Putem on-line obrasca zaprimljeno je 105 prijava, od kojih je u užu izbor odabrano 40 kandidata s kojima su obavljene intervjui uživo. U konačnici je za sudjelovanje u tečaju odabrano 10 sudionika_ca od kojih su 7 žene. Napomenimo ovdje da tečaj uključuje i obveznu praksu - sve sudionice_i tečaja dužne su barem jednom u dva tjedna sudjelovati na redovnim terminima četvrtkom (kada je Biciklopopravljaona otvorena za javnost) ili utorkom (kada se popravljaju donirani bicikli namijenjeni onima koji si bicikl ne mogu sami priuštiti). Pomažući iskusnim

volonterima, polaznice_i imaju prilike naučeno iskušati u praksi i razvijati vještine konkretnog manualnog rada, bez kojih ne mogu postati samostalne serviseri_ke. Jedna od svrha ovog tečaja je i uključivanje novih volontera_ki. Očekujemo da će ne manje od 30% polaznica_ka nastaviti volontirati u Biciklopopravljaoni barem 6 mjeseci nakon završetka tečaja. Od početka godine do kraja travnja održano je 13 tečajnih radionica.

Kao i do sada, Biciklopopravljaona je bila aktivna i na društvenim mrežama - njene Facebook stranice doprijele su do više od 43.000 posjetitelja (bez plaćanja oglasa), što je rezultiralo s 3.770 "reakcija" (od čega 3.408 likeova, 233 komentara i 129 shareova).

Projekt AskREACH

Osnovne aktivnosti iz projekta AskREACH (provođenje kampanje usmjerena na građane i kampanje za kompanije) završile su s krajem prošle godine, ali će završne i administrativne aktivnosti trajati do sredine ove. Među spomenutim aktivnostima bila je i završna konferencija te projektni sastanak, održani od 24. do 26. siječnja u Bruxellesu. Na konferenciji i sastanku sudjelovala su i dva predstavnika Zelene akcije.

Projekt Towards Communities of Reuse Practice

Projekt je osmišljen s ciljem podizanja kapaciteta partnerskih organizacija za bolje razumijevanje važnosti ponovne uporabe u širem kontekstu prijelaza na kružno gospodarstvo. Također, cilj je prijenos znanja i vještina potrebnih za izvođenje pojedinih konkretnih praksi ponovne uporabe koje uključuju pripadnike lokalne zajednice kao aktivne sudionike - poput volonterskih servisa za bicikle, zabava razmjene i popravaka odjeće te događaja na kojima se popravljaju mali kućanski aparati i ostali (manji) kućanski predmeti. Svaka od partnerskih organizacija ima značajno iskustvo u provođenju jedne od spomenutih praksi, a u sklopu projekta prenijet će ga na druge dvije organizacije. Također, u sklopu projekta bit će objavljena publikacija o ponovnoj uporabi za građane te priručnik o organizaciji aktivnosti ponovne uporabe u zajednici, namijenjen udrugama.

Provedba projekta započela je u drugoj polovici prošle godine, a u ovom izvještajnom razdoblju započet je rad na pripremi publikacije o ponovnoj uporabi za građane, održana je prezentacija o organizaciji događaja usmjerenih na ponovnu uporabu tekstila, kao i tri projektna sastanka.

Nastavili smo aktivno sudjelovati u radu Platforme Upgrade, pokrenute 2019. godine s ciljem iznalaženja sistemskih rješenja za problem neadekvatne prostorne infrastrukture za djelovanje neovisne kulture i civilnog društva u Zagrebu, a sastavljene od organizacija aktivnih u području kulture, zaštite ljudskih prava, izgradnje mira, zaštite okoliša, prostorne pravde i zaštite javnih dobara. U sklopu projekta "Gradimo drugačiji kvart", koji je provodilo nekoliko organizacija članica platforme u suradnji s Centrom mladih Ribnjak, realizirali smo 1. travnja radionicu oživljavanja nefunkcionalnih aparata i predmeta nazvanu "Popravimo zajedno!". Građani su na ovu radionicu mogli donijeti svoje male kućanske aparate (i druge manje kućanske predmete) te ih popraviti, odnosno ponovo prvesti svrsi uz pomoć naših volontera. Svrha ove radionice bila je, između ostalog, testirati koncept volonterskog participativnog servisa za popravak malih kućanskih aparata (i drugih predmeta) koji bi do kraja godine trebao početi s redovitim radom - u početku vjerojatno jednom mjesečno, a kasnije možda i češće - u prostorijama Zelene akcije.

Možemo zaključiti da je eksperiment bio vrlo uspješan - za prvu radionicu prijavilo se 14 sudionika. Za potrebe radionice okupljena je grupica od 5 volontera/popravljača, od kojih su, po njenom završetku, svi iskazali želju da sudjeluju i na budućim sličnim radionicama.

Radionica "Popravimo zajedno!" ponovljena je još jedanput u Centru mladih Ribnjak 21.4. u sklopu cjelodnevnog završnog događanja projekta "Gradimo drugačiji kvart", ovaj put s nešto manjim brojem posjetitelja.

U prethodnom razdoblju Zelena akcija nastavila se baviti sudskim postupcima koji su protiv nje pokrenuli investitori u projekt golf terena na Srđu, a u vezi kojeg Zelena akcija od 2010. godine, zajedno s nacionalnim i lokalnim partnerima, vodi kampanju Srđ je naš. Troje zaposlenika Zelene akcije, odgovorne osobe u vrijeme kampanje javnog zagovaranja, sudjelovali su na ročištu održanom 19. siječnja 2023. u Dubrovniku u okviru kaznenog postupka za klevetu koji je investitor privatnom tužbom pokrenuo protiv njih. S obzirom da su na tom ročištu izvedeni sve predloženi, a prihvaćeni dokazi okrivljeni su dali svoje iskaze na kraju postupka. Presuda je objavljena 23. siječnja te su okrivljeni nepravomoćno proglašeni krivima radi počinjenja kaznenog djela klevete na štetu trgovačkog društva Razvoj golf. Radi se o neuobičajenoj odluci koja odstupa od uobičajene sudske prakse te ćemo na istu uložiti žalbu višem sudu kada nam bude dostavljen pisani

otpravak presude (što nije učinjeno niti više od 3 mjeseca nakon objave presude, a što je također neuobičajeno).

U odnosu na navedenu kampanju vodi se još jedan postupak protiv Zelene akcije, a radi se o građanskoj parnici na temelju privatne tužbe tužitelja Razvoj golf radi naknade štete. Radi se o postupku u kojem je u prvom stupnju odbijena tužba tužitelja Razvoj golf, ali je prvostupanjska presuda ukinuta radi nezadovoljavajućeg obrazloženja. Novo ročište u ponovljenom postupku održano je 20. travnja 2023. godine, a sljedeće će biti zakazano pisanim putem, nakon što se tužitelj u ostavljenom roku očituje o našim navodima sa ročišta.

Nakon nekoliko godina ponovno smo se odlucili organizirati javni događaj povodom

Dana planeta Zemlje te smo 22.4. travnja u Zagrebu organizirali prosvjedni koncert

Ina temu klimatskih promjena. Sudjelovalo je nekoliko bendova te smo ostvarili

suradnju sa više od 15 organizacija koje su podržale prosvjed i njegove zahtjeve. Na događaju je sudjelovalo oko 450 građana i građanki.

U užjku smo u Samoboru bili domaćin klimatskom programu mreže Friends of the Earth Europe te smo ugostili više od 20 stručnjaka na temu energetike i klimatskih promjena na sastanku koji je trajao 4 dana. Dogovoreni su planovi rada i kampanja za idući period.

Organizacijski razvoj

Što se tiče unapređenja organizacijskog razvoja Zelene akcije u ovom smo izvještajnom razdoblju radili na:
-daljnem unapređenju sustava upravljanja profesionalnim timom na način održavanja redovitih uredskih sastanaka; redovitim sastancima Upravnog odbora Zelene akcije, te vođenjem evidencije radnog vremena.
- za sve aktivnosti nastavili smo voditi online tablicu, a kako bismo lakše pratili provedbu i dogovorili timove za provedbu

- prema potrebi imali smo sastanke u manjim timovima pa je tako primjerice održano je 2 pripremna sastanka na kojima smo se bavili organizacijskim razvojem te detaljno planirali provedbu dogovorenih ciljeva razvoja za 2023. koji su rezultat našeg godišnjeg organizacijskog planiranja koje se održalo početkom 2023. Jedna od velikih rezultata planiranja je dogovor o prelasku na novu strukturu programskog rada ZA. Nova struktura bazirana je na 4 strateška cilja te njihovim temama. Struktura od 8 programa je ukinuta te se u tom procesu i nakon usvajanja nove strukture desilo još jedan sastanak kao evaluacija tranzicije te procesa formiranja novih opisa poslova.

Komunikacija Zelene akcije na svim njenim platformama (društvene mreže, web stranica, mailing liste, mediji) održavala se redovito, uz koordinaciju voditeljice komunikacija te podršku svim temama i kampanjama. Glavna aktivnost u ovom periodu bilo je pronalaženje i angažiranje asistentice u komunikacijama što nam je bio jedan od ciljeva organizacijskog razvoja, kako bismo pojačali kapacitete komunikacijskog tima.

U prosincu je održana i skupština Zelene akcije za koju smo pripremili i nekoliko izmjena statuta koje nam bolje definiraju djelatnosti i područja rada.

Komunikacija Zelene akcije na svim njenim platformama (društvene mreže, web stranica, mailing liste, mediji) održavala se redovito uz koordinaciju voditeljice komunikacija te podršku svim programima i kampanjama. Održano je 6 sastanaka komunikacijskog tima koji je u ovom periodu nastavio proces evaluacije i nadogradnje naše nove web stranice.

Tim Zelene akcije

Radu naše organizacije doprinose svi zaposlenici Zelene akcije, te stoga ovdje navodimo sva radna mjesta i zaposlenike naše organizacije:

Radu naše organizacije kao Centra znanja doprinose svi zaposlenici Zelene akcije, te stoga ovdje navodimo sva radna mjesta i zaposlenike naše organizacije:

1. Marko Košak (mr. geografije) – Voditelj teme Zero Waste te Voditelj kampanje protiv spaljivanja otpada. Sudjeluje u projektnom fundraisingu

2. Hrvoje Radovanović (dipl. ing. biologije) – Voditelj teme zaštite prirode. Sudjeluje u provedbi projekata za zaštitu prirode, sudjeluje u radu Vijeća za GMOe, bavi se međunarodnim trgovinskim sporazumima
3. Aleksandra Schindler Ljutak (prof. filozofije i relig.kulture, mag. ljudskih prava i demokracije) – Voditeljica ureda te Voditeljica edukacija. Vodi projekt "ISELE", zadužena je za dio financijskog poslovanja i izvještavanja te koordinira rad ureda.
4. Marica Matuka (gimnazija) –Financijska administratorica
5. Luka Tomac (med.tehničar) – od rujna 2020. predsjednik Zelene akcije. Predstavlja Zelenu akciju u javnosti i u medijima, zadužen je za donošenje političkih i razvojnih odluka. Vodi kampanje protiv fosilnih goriva i klimatskih promjena te za prilagodbu postojećim klimatskim promjenama, predstavnik je Zelene akcije u mreži Friends of the Earth Europe, sudjeluje u projektnom fundraisingu
6. Enes Ćerimagić (dipl.pravnik) –Voditelj teme javnih i zajedničkih dobara te Pravnik Zelene akcije. Komentira različite vrste zakonskih propisa, daje pravnu podršku udrugama u regiji koje se bave ugljenom, vodi kampanju protiv izgradnje apartmanskog naselja i golf rezorta na Srđu, sudjeluje u projektnom fundraisingu
7. Eugen Vuković (prof. filozofije i sociologije) – Koordinator Biciklopopravljaone. Sudjeluje u provedbi projekata, sudjeluje u projektnom fundraisingu
8. Željka Leljak Gracin (dip.pravnica) –Pravnica Zelene akcije. Sudjeluje u provedbi projekata, predstavlja Zeleni forum u Savjetu za razvoj civilnog društva, komentira različite vrste zakonskih propisa, sudjeluje u projektnom fundraisingu te je od 2020. i predsjednica mreže Justice & Environment.
9. Bernard Ivčić (dipl. ing. prometa) –Voditelj teme održivog prometa i Voditelj kampanje za Hrvatsku bez ugljen, sudjeluje u provedbi raznih kampanja, sudjeluje u projektnom fundraisingu
10. Jasna Šumanovac (gimnazija) – Voditeljica Zelenog telefona. Rješava prijave građana vezane za devastaciju okoliša, sudjeluje u radu Mreže Zelenih telefona, sudjeluje u komentiranju prostorno-planskih dokumenata
11. Daniela Jovanova Ivanković (prof. razredne nastave) – Izvršna direktorica Zelene akcije. Odgovorna je za financijsko poslovanje i organizacijski razvoj Zelene akcije, sudjeluje u financijskom dijelu projektnog fundraisinga
12. Gordana Klarić (str. radnik za izradu odjeće) – Voditeljica Zelenog telefona. Zadužena je za razvoj i osiguranje financiranja Zelenog telefona, rješava prijave građana vezane uz devastaciju okoliša, sudjeluje u radu Mreže zelenih telefona
13. Marija Mileta (bacc. novinarstva) – Voditeljica kampanje za ukidanje plina, a ujedno i Voditeljica komunikacija Zelene akcije. Potpredsjednica Zelene akcije
14. Faton Berzati – Voditelj logistike Zelene akcije, podrška kampanjama I uličnim akcijama
15. Dora Sivka (mag. komparativne književnosti i španjolskog jezika i književnosti) - Koordinatorica Aktivističke grupe Zelene akcije, Potpredsjednica ZA
16. Ana-Marija Mileusnić (ing. poljoprivrede) – Voditeljica kampanje protiv zagađenja plastikom. Uključena u razne projektne aktivnosti Zelene akcije te rad na edukaciji građana.
17. Antonia Šarić, asistentica na komunikacijama Zelene akcije te rad na komunikacijama mreže J&E

Tomac